

STÁTNÍ ROZPOČET 2023 V KOSTCE

KAPESNÍ PŘÍRUČKA MINISTERSTVA FINANCÍ ČR

ÚVODEM

Vážení spoluobčané,

mám radost, že se Vám dostává do ruky jubilejní desátý ročník příručky Státní rozpočet v kostce. Mnohem menší radost mám z prezentovaných čísel. Ekonomická realita je však neúprosná. Na začátku roku 2022 vláda během rozpočtového provizoria přepracovala původní rozpočet na rok 2022, ve kterém uspořila bezmála 97 mld. Kč. V průběhu roku ale bylo kvůli válce na Ukrajině, energetické krizi a vysoké inflaci nezbytné rozpočet novelizovat a navýšit jeho výdajovou stranu o mimořádnou pomoc pro občany a firmy, která v loňském roce dosáhla více než 71 mld. Kč. Výsledný

schodek rozpočtu tak nakonec v roce 2022 při ekonomickém růstu o 2,2 % HDP dosáhl schodku 360,4 mld. Kč. Po očištění o příjmy a výdaje z Evropské unie a dalších finančních mechanismů činil schodek 316,8 mld. Kč zejména kvůli nedočerpání peněz z EU, které naopak opticky vylepší rozpočet pro rok 2023.

Pro letošní rok Ministerstvo financí v lednové predikci odhaduje růst ekonomiky o 1,1 % HDP a schodek státního rozpočtu je plánován ve výši 295 mld. Kč. Aktuálně se bohužel nacházíme v situaci, kdy celkové příjmy státního rozpočtu na rok 2023 očištěné o evropské prostředky pokryjí pouze 80,5 % celkových výdajů státu. Na zabezpečení zbývajících výdajů si tak stát musí půjčovat a právě tuto trajektorii je nezbytné změnit. Tzv. mandatorní a quasi-mandatorní výdaje pro rok 2023 (výdaje, které je stát povinen platit na základě zákonů či smluv a jiných závazků) pak představují bezmála tři čtvrtiny všech výdajů státu (73,4 %).

Na příjmové straně letos oproti schválenému rozpočtu na rok 2022 očekáváme daňové příjmy vyšší o 172 mld. Kč. V tom je zohledněn i dopad zavedení evropského stropu

pro tržby z výroby elektřiny a mimořádná daň z neočekávaných zisků (tzv. windfall tax) v celkové očekávané výši 100 mld. Kč. Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti vzrostou o cca 52,9 mld. Kč, naopak příjmy zejména z EU letos budou o 54,7 mld. Kč nižší.

Na straně výdajů letos meziročně opět výrazně porostou výdaje na penze, konkrétně o 83,1 mld. Kč, navýšené o dodatečné výdaje na mimořádné valorizace, jejichž výše bude záležet na vývoji inflace a změně příslušné legislativy. Důchody byly navíc od 1. ledna 2023 dále navýšeny o měsíční příspěvek ve výši 500 Kč za každé vychované dítě, průměrný důchod i díky tomu nově činí 19 500 Kč. Dále rostou výdaje u Ministerstva obrany na modernizaci armády meziročně o 23,4 mld. Kč na 111,8 mld. Kč, což představuje 1,5 % HDP. Letos již byl přitom přijat zákon, který stanovuje, že počínaje rokem 2024 musí vlády na obranu dávat nejméně 2 % HDP.

V letošním rozpočtu se rovněž zvyšují výdaje Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o 15,6 mld. Kč, z toho výdaje na platy rostou o 11,0 mld. Kč a výdaje na vysoké školy o 2,3 mld. Kč. Výdaje Ministerstva dopravy se meziročně zvyšují o 17,7 mld. Kč. Výdaje na výzkum, vývoj a inovace meziročně rostou o 1,2 mld. Kč na úroveň 49,5 mld. Kč a pokračuje tak trend jejich postupného každoročního růstu od roku 2012. Investiční výdaje jsou pro rok 2023 rozpočtovány v celkové výši 202,1 mld. Kč, což je historicky rekordní částka odpovídající 9,1 % celkových výdajů státního rozpočtu.

Hospodaření celého sektoru vládních institucí bylo v roce 2022 výrazně ovlivněno vývojem bezpečnostní, geopolitické a energetické situace v Evropě. V lednové makroekonomické predikci jsme odhadovali, že skončilo schodkem 3,6 % HDP, což oproti hospodaření veřejných financí v covidovém roce 2021 představovalo zlepšení o 1,5 procentního bodu. A to navzdory vysokým cenám energií, stále dvouciferné inflaci a související pomoci domácnostem a firmám, se kterými se musely rozpočty v roce 2022 vyrovnávat. Místní rozpočty, veřejné zdravotnictví i státní fondy zakončily své hospodaření v přebytku i proto, že státní rozpočet nesl na svých bedrech zdaleka nejvíce dopady energetické krize a války na Ukrajině.

Strukturální saldo sektoru vládních institucí, tedy saldo očištěné o dopady ekonomického cyklu a jednorázová či přechodná opatření, skončilo v roce 2022 deficitem 2,6 % HDP, což je meziročně o 0,9 procentních bodů lepší výsledek. Velká část loňského deficitu šla totiž na vrub jednorázových opatření, která v čase odezní. Deficitní hospodaření se ovšem promítlo do výše dluhu, který podle aktuálního odhadu vzrostl v roce 2022 o 2,6 procentních bodů na 44,6 % HDP. Pro rok 2023 se aktuálně očekává strukturální saldo s deficitem okolo 2 % HDP.

Česká republika i v loňském roce vykázala jeden z nejvyšších schodků státního rozpočtu, byť zatím zůstává sedmou nejméně zadluženou zemí v Evropě v poměru k HDP. Absolutní výše státního dluhu dosáhla na konci roku 2022 hodnoty 2 894,8 mld. Kč, což odpovídá 42,7 % HDP. Pro rok 2023 očekáváme nárůst zadlužení na 43,7 % HDP, respektive 3 191,3 mld. Kč. Navzdory zvýšenému růstu státního dluhu v předchozích třech letech v důsledku ekonomické, zdravotní a energetické krize, všechny významné mezinárodní ratingové agentury ponechaly České republice i v roce 2022 nejvyšší celkové ratingové hodnocení ze všech zemí střední a východní Evropy. Naše ratingové ohodnocení se navíc již několik let pohybuje nad průměrem členských zemí eurozóny. I tak bohužel strmě rostou roční náklady na obsluhu státního dluhu. Zatímco loni se jednalo o částku 49,7 mld. Kč, letos půjde o 70 mld. Kč. Střednědobý rozpočtový výhled přitom počítá pro rok 2025 již se 100 mld. Kč.

Tento nebezpečný trend růstu zadlužování je nezbytné zvrátit, a čím dříve tak učiníme, tím lépe. Vláda proto v květnu 2022 obnovila činnost Národní ekonomické rady vlády (NERV), která zpracovala souhrn odborných opatření ke konsolidaci veřejných financí. Na základě těchto doporučení vláda na jaře 2023 předloží úsporný konsolidační balíček, který počínaje státním rozpočtem na rok 2024 sníží strukturální deficit minimálně o 70 mld. Kč. Z pozice ministra financí učiním maximum nejen pro přípravu a schválení balíčku, ale i pro vysvětlení Vám, občanům, že přijetí právě těchto úsporných opatření je nezbytným prvním krokem k uzdravení našich veřejných financí.

Zbyněk Stanjura
ministr financí České republiky

OBSAH

I. STÁTNÍ ROZPOČET V PRAXI.....	10
Státní rozpočet v roce 2023 v číslech	12
Příjmová strana státního rozpočtu	16
Mezinárodní srovnání příjmové oblasti ČR se zeměmi OECD a EU	20
Výdajová strana státního rozpočtu	22
Dluh veřejných financí vs. státní dluh	36
Finanční vztahy ČR k rozpočtu EU	40
Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů a obcí v roce 2023	42
Státní rozpočet a státní fondy v roce 2023	48
Státní rozpočet a systém veřejného zdravotního pojištění v roce 2023	49
Makroekonomická východiska pro rok 2023	51
II. STÁTNÍ ROZPOČET V TEORII.....	54
Rozpočtový cyklus a jeho fáze	57

I. STÁTNÍ ROZPOČET V PRAXI

Státní rozpočet představuje plán finančního hospodaření státu na daný rozpočtový rok, kterým se zajišťuje plnění ekonomických, sociálních a politických funkcí státu.

— Prostřednictvím státního rozpočtu vláda realizuje hospodářskou politiku a uskutečňuje své programové priority.

— Státní rozpočet je centralizovaným peněžním fondem a představuje bilanci příjmů a výdajů státu na daný rozpočtový rok. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním.

— Příjmová strana rozpočtu obsahuje informace o tom, z jakých zdrojů vláda plánuje tyto aktivity státu financovat, tj. z daní, poplatků či jiných příjmů.

— Výdajová strana rozpočtu informuje o tom, kolik stát vydává na financování jednotlivých aktivit státu jako například na školství, zdravotní péči, důchody, obranu aj.

— Jednotlivé příjmy a výdaje státního rozpočtu se dále člení podle jednotlivých kapitol vyjadřujících okruh působnosti a odpovědnosti jednotlivých ústředních orgánů státní správy (např. ministerstva).

— Státní rozpočet má podobu zákona (např.: Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023). Zákon o státním rozpočtu navrhuje vláda a schvaluje Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky.

— Způsob financování kapitol státního rozpočtu vymezuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

— Státní rozpočet může být vytvořen ve třech variantách—vyrovnaný, přebytkový či schodkový. Jednotlivé varianty odrážejí hospodářskou politiku státu, ta reaguje na aktuální ekonomickou situaci a na předpokládaný vývoj ekonomiky.

— Státní rozpočet plní několik funkcí—alokační, redistribuční a stabilizační.

STÁTNÍ ROZPOČET 2023 V ČÍSLECH

ÚHRNNÁ BILANCE PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2023

UKAZATEL	V KČ
Příjmy státního rozpočtu celkem	1 927 954 141 348
Výdaje státního rozpočtu celkem	2 222 954 141 348
z toho: finanční vztahy k rozpočtům: – krajů	1 898 681 000
– obcí v úhrnech po jednotlivých krajích	10 783 120 200
– finanční vztah k rozpočtu hlavního města Prahy	1 320 632 800
Saldo	-295 000 000 000
– zvýšení stavu státního dluhu	296 448 870 760
– změna stavu na účtech státních finančních aktiv	-1 448 870 760

Poznámka k tabulkám a grafům v této publikaci: označení „SR“ k danému roku znamená schválený rozpočet na daný rok = plán (př.: 2023 SR), rok označen jako „OČ“ nebo „OČ SK“ znamená očekávaná skutečnost roku (př.: 2022 OČ / OČ SK), rok označen jako SK značí již skutečnosti jednotlivých let (př.: 2019 SK). Veškerá data byla aktualizována k 8. 3. 2023.

SROVNÁNÍ CELKOVÝCH PŘÍJMŮ, VÝDAJŮ A SALDA SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU NA ROK 2023 SE SCHVÁLENÝM ROZPOČTEM NA ROK 2022 (PO NOVELE)

- Příjmy státního rozpočtu jsou v roce 2023 plánovány ve výši **1928,0 mld. Kč**, což je v porovnání se schváleným rozpočtem na rok 2022 o 249,7 mld. Kč více.
- Výdaje státního rozpočtu jsou v roce 2023 plánovány ve výši **2223,0 mld. Kč**, což je v porovnání se schváleným rozpočtem na rok 2022 o 169,7 mld. Kč více.
- Saldo státního rozpočtu je pro rok 2023 rozpočtováno jako schodek ve výši **295,0 mld. Kč**, což představuje v porovnání se schváleným rozpočtem na rok 2022 snížení o **80,0 mld. Kč**.

SROVNÁNÍ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2017—2023 V MLD. KČ

UKAZATEL	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SK	2022 SK	2023 SR	ROZDÍL 2023 SR -2022 SR
Příjmy státního rozpočtu	1 273,6	1 403,9	1 523,2	1 475,5	1 487,2	1 624,4	1 928,0	249,7
Výdaje státního rozpočtu	1 279,8	1 401,0	1 551,7	1 842,9	1 906,9	1 984,8	2 223,0	169,7
Saldo státního rozpočtu	-6,2	2,9	-28,5	-367,4	-419,7	-360,4	-295,0	80,0

Pokud příjmy státního rozpočtu nedostačují na pokrytí výdajů, pak vzniká schodek státního rozpočtu, přičemž k jeho krytí jsou nejčastěji využívány dluhové instrumenty. Podle zákona o rozpočtových pravidlech je státní dluh tvořen vybranými státními finančními pasivy (§36 zákona č. 218/2000 Sb.), zejména vydanými státními dluhopisy a státem přijatými zápůjčkami a úvěry.

Výši státního dluhu se podařilo mezi lety 2013 a 2019 snížit v absolutním vyjádření z 1 683,3 mld. Kč na 1 640,2 mld. Kč, tj. o 43,2 mld. Kč, ale i v poměru k HDP ze 40,6 % na 28,3 %, tj. o 12,3 p. b., a to v důsledku racionalizace disponibilních peněžních prostředků v rámci efektivního řízení likvidity státní pokladny a také v důsledku dosažení přebytků státního rozpočtu v letech 2016 a 2018.

V roce 2020 se covid výrazně promítl do výše státního dluhu, když bylo potřeba pokrýt dodatečné výdaje a výpadek příjmů státního rozpočtu. Ke konci roku 2020 státní dluh dosáhl výše 2 049,7 mld. Kč, respektive 35,9 % HDP. V roce 2021 výše státního dluhu dosáhla úrovně 2 465,7 mld. Kč, respektive 40,4 % HDP, související s pokračující pandemií a nutností pokrýt dodatečné výdaje. V roce 2022 dosáhla výše státního dluhu 2 894,8 mld. Kč, respektive 42,7 % HDP, přičemž 90 % bylo tvořeno dluhem vnitřním, jehož součástí jsou převážně střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy vydané na domácím trhu, a 10 % dluhem vnějším, který zahrnuje zejména přijaté zápůjčky a úvěry od mezinárodních institucí a dále krátkodobými depozitními operacemi na peněžním trhu.

Výdaje kapitoly Státní dluh pro rok 2023 jsou schváleny ve výši 70,0 mld. Kč. Hodnota státního dluhu se pro rok 2023 předpokládá ve výši dluhu 3 191,3 mld. Kč, respektive

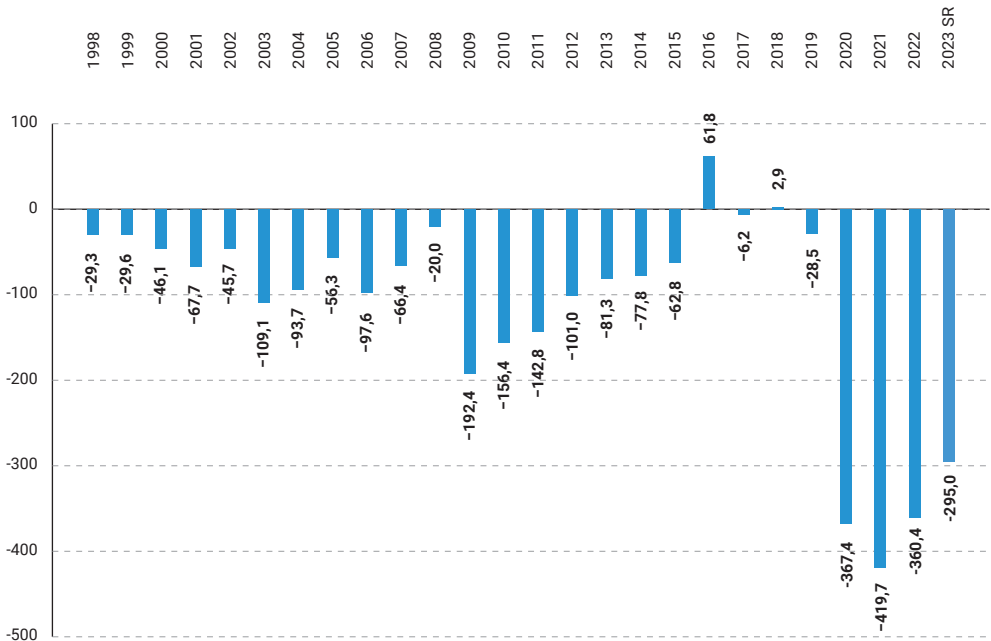

43,7 % HDP. Pro rok 2023 činí výše splátek státního dluhu České republiky celkem 352,5 mld. Kč.

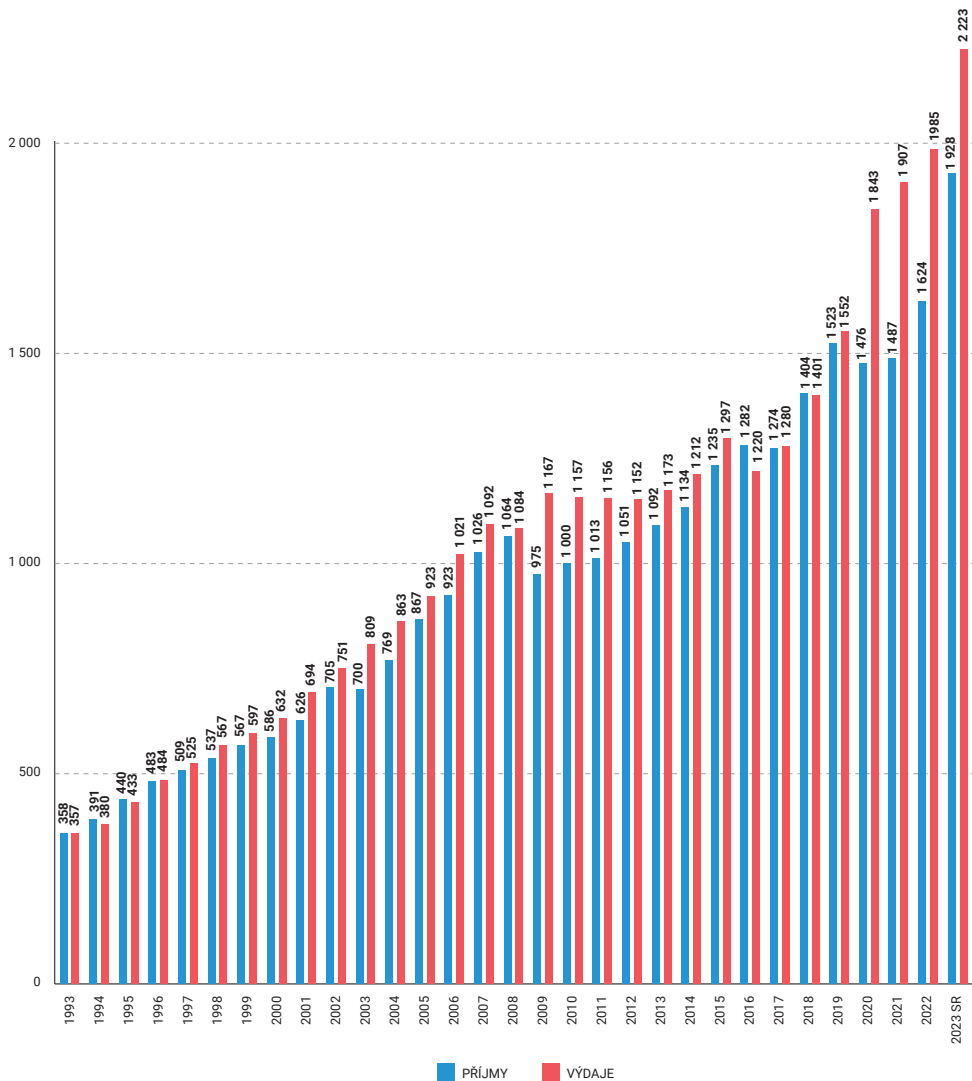
Trend poklesu podílu státního dluhu v poměru k HDP, jehož výše ke konci roku 2019 poprvé klesla od roku 2009 pod hranici 30 %, narušil až covid a poté probíhající válečný konflikt na Ukrajině a s ním spojená energetická krize. I přes vysoký meziroční nárůst státního dluhu patří ČR i nadále mezi jednu z nejméně zadlužených zemí, přičemž pro rok 2022 je očekáváno sedmé nejnižší relativní zadlužení v Evropské unii a těší se velkému zájmu domácích i zahraničních investorů o investování do státních dluhopisů.

Saldo státního rozpočtu v roce 2022 skončilo ve výši -360,4 mld. Kč, po očištění o EU a FM prostředky vč. úč. Operace SZIF ve výši -316,8 mld. Kč.

VÝVOJ SALDA STÁTNÍHO ROZPOČTU V LETECH 1998-2023 V MLD. KČ

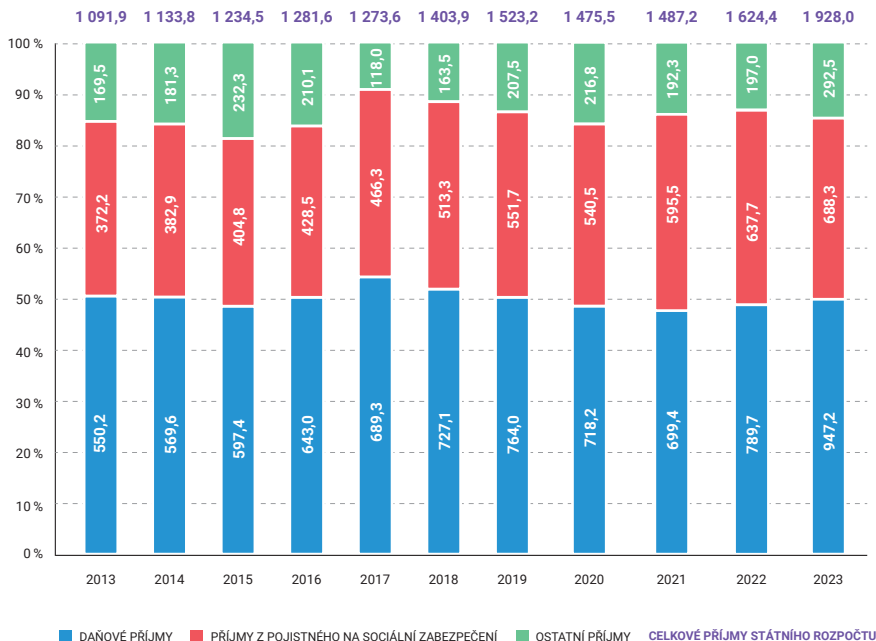
VÝVOJ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU V MLD. KČ

PŘÍJMOVÁ STRANA STÁTNÍHO ROZPOČTU

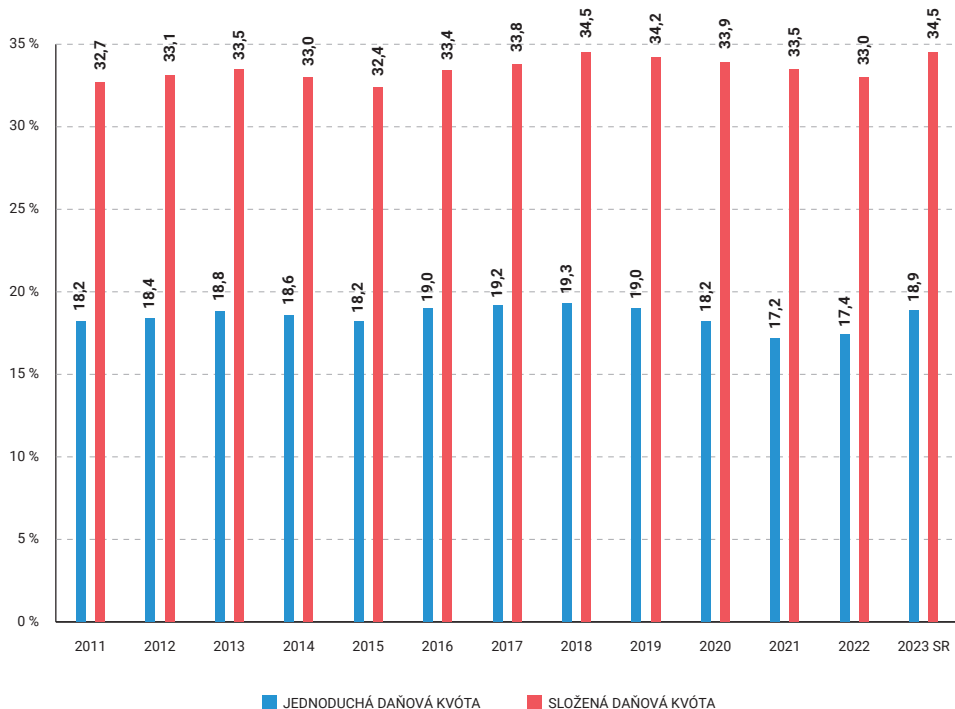
Struktura příjmů státního rozpočtu ilustruje, že během let 2013-2023 celkové příjmy státního rozpočtu narůstají – zejména daňové příjmy a příjmy z pojistného na sociální zabezpečení. Rok 2020 a 2021 zaznamenal pokles celkových příjmů státního rozpočtu z důvodu zasažené ekonomiky covidem. Rok 2022 byl již ve znamení nárůstu celkových příjmů mimo jiné kvůli vyšší inflaci, ale i růstem ekonomiky. Daňové příjmy na rok 2023 a příjmy z pojistného na sociální zabezpečení by měly oproti skutečnosti roku 2022 vzrůst o 208,1 mld. Kč zejména kvůli vyšší očekávané inflaci, dále kvůli zavedení stropu tržních příjmů z výroby elektřiny a dani z neočekávaných zisků v očekávané výši 100 mld. Kč. Ostatní příjmy státního rozpočtu celkem meziročně rostou o 95,5 mld. Kč, přičemž EU a FM příjmy meziročně rostou o 21,7 mld. Kč.

STRUKTURA PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU V MLD. KČ

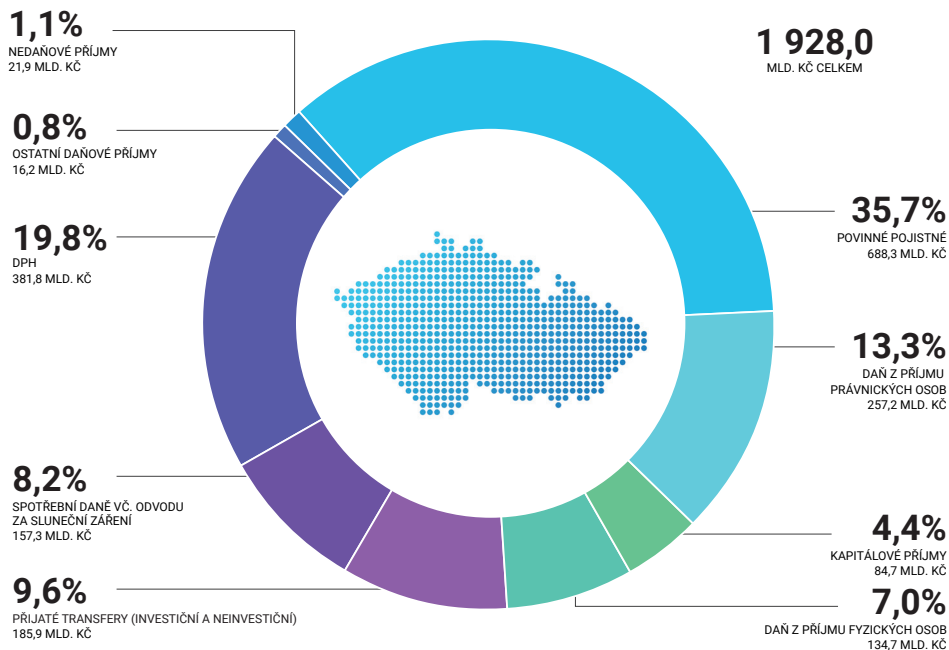
- Pro porovnávání daňového zatížení občanů daného státu slouží daňová kvóta.
- **Jednoduchá daňová kvóta** představuje pouze daňové příjmy veřejných rozpočtů, které jsou následně děleny nominálním HDP.
- **Složená daňová kvóta** je komplexnějším ukazatelem daňového zatížení, jelikož v sobě zahrnuje jak daňové příjmy, tak i příjmy z povinného pojistného na sociální a zdravotní zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Toto celé je pak děleno nominálním HDP.

VÝVOJ DAŇOVÉ KVÓTY ČR DLE ROZPOČTOVÉ SKLADBY (V % NOMINÁLNÍHO HDP)

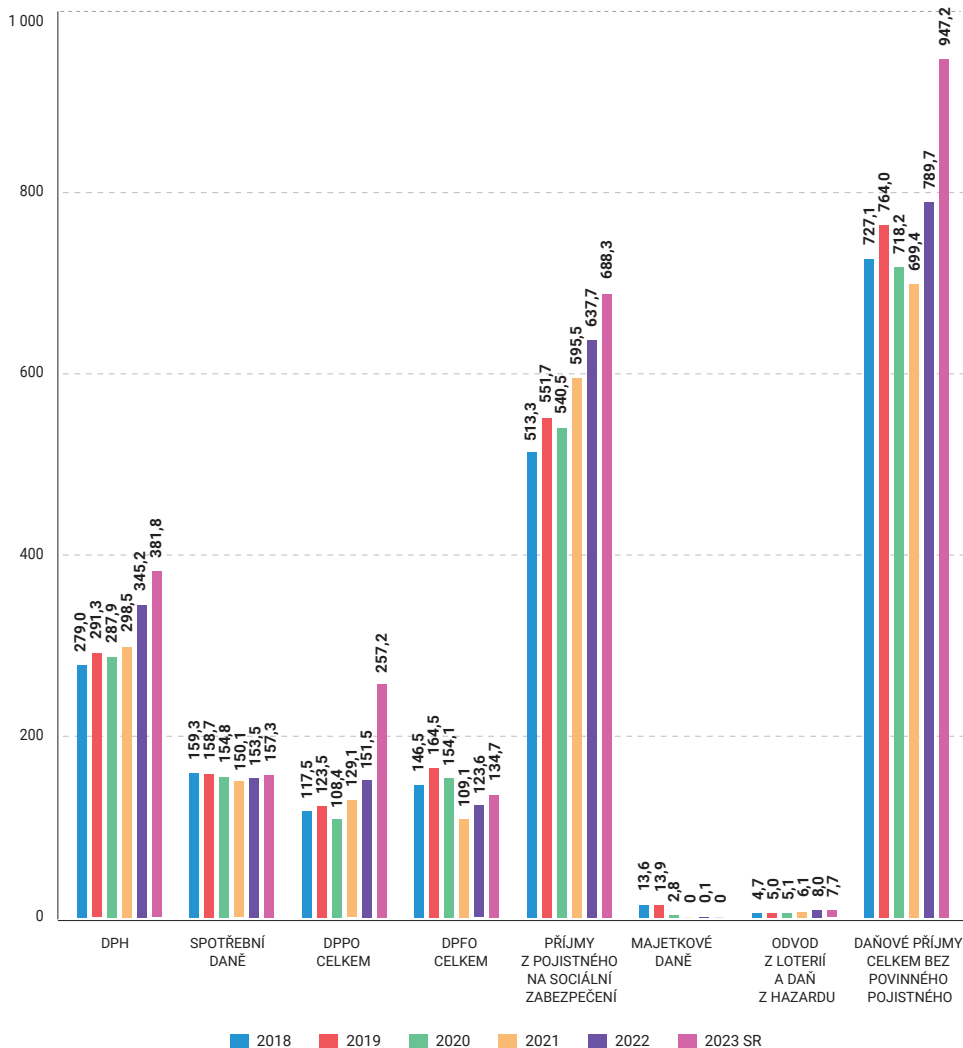

Pokles daňové kvóty v roce 2020 souvisí s opatřeními přijatými během pandemie, tj. zrušení daně z nemovitých věcí, výplata kompenzačních bonusů, zrušení superhrubé mzdy při sazbách 15 % a 23 %, zvyšování slev na poplatníka, zpětné zvýšení daňového zvýhodnění na 2. a 3. dítě, mimořádné odpisy pro vybrané druhy dlouhodobého majetku, osvobození výnosů ze státních dluhopisů aj. Daňová kvóta v roce 2023 zohledňuje dopady zavedení daně z neočekávaných zisků a zavedení stropu tržních příjmů z výroby elektřiny dle návrhu Evropské komise.

STRUKTURA PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2023 V MLD. KČ A V % CELKOVÝCH PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU

VÝVOJ CELKOVÝCH A VYBRANÝCH DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ V LETECH 2018—2023 V MLD. KČ

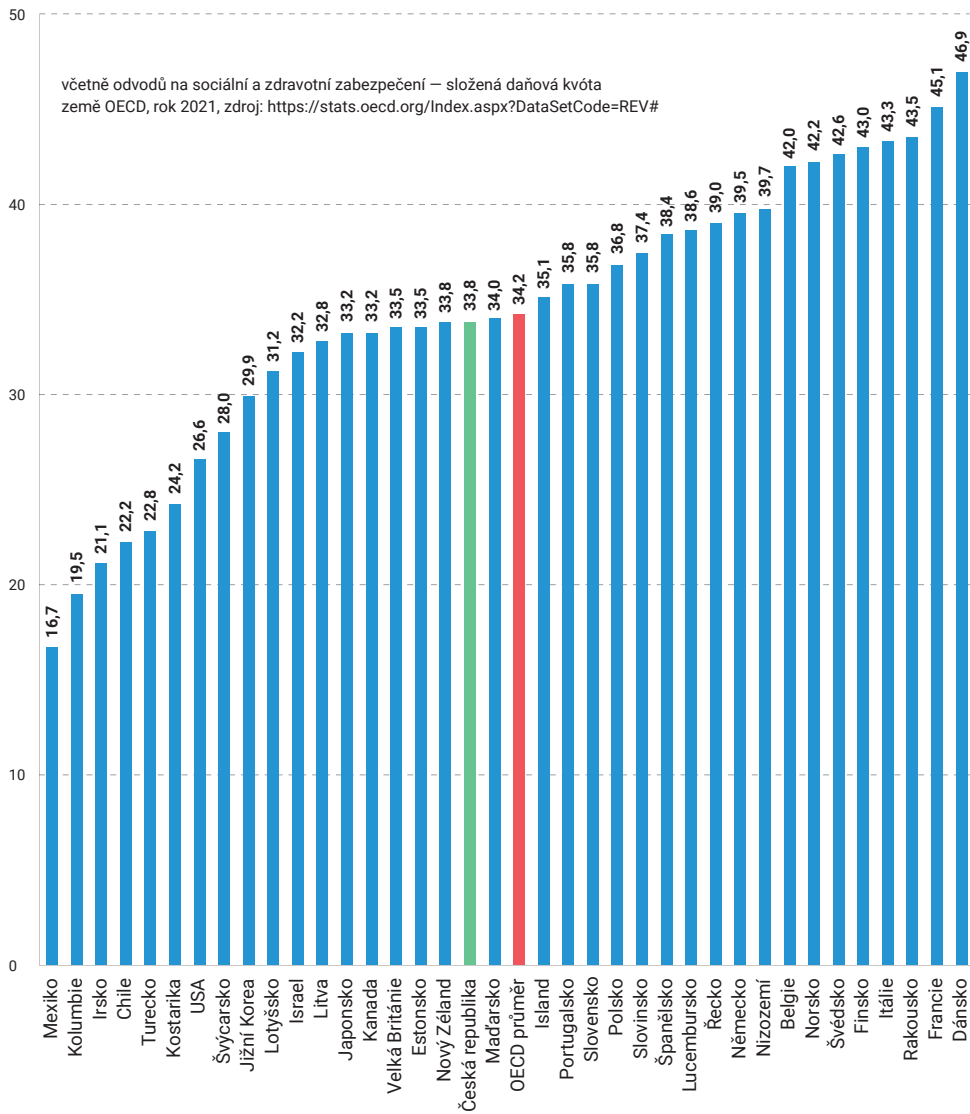
MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ PŘÍJMOVÉ OBLASTI ČESKÉ REPUBLIKY SE ZEMĚMI OECD A EU

V rámci aktuálního srovnání zemí OECD (data za rok 2021) má Česká republika nejvyšší odvody na sociální a zdravotní zabezpečení spolu se Slovinskem na úrovni 16,4 % HDP (odvody, jež platí zaměstnavatel za zaměstnance, zaměstnanec za sebe a odvody, jež platí OSVČ). Došlo k mezeročnímu zvýšení o 0,7 % oproti roku 2020. Druhé nejvyšší odvody má poté Slovensko (15,7 %) a následně Rakousko a Německo (15,4 % a 14,9 %).

Při srovnávání výše **efektivních sazeb** (tj. daňových sazeb, které jsou sníženy o veškeré možné slevy na daních a úlevy povolené daným státem) u daně z příjmů fyzických (zahrnující pouze odvody placené zaměstnancem nikoli i zaměstnavatelem) a právnických osob je však v rámci zemí OECD Česká republika pod průměrem jak zemí EU, tak i pod průměrem zemí OECD.

Při srovnávání kolik % na HDP dané země představují výnosy ze všech daní za rok 2021 (včetně odvodů na sociální a zdravotní zabezpečení) je ČR v rámci zemí OECD mírně pod průměrem ostatních států na úrovni 33,8 % HDP (v roce 2020 byla mírně nad průměrem zemí OECD na úrovni 34,7 % HDP).

KOLIK STÁTY OECD VYBRALY CELKEM NA DANÍCH V % HDP

VÝDAJOVÁ STRANA STÁTNÍHO ROZPOČTU

Z hlediska povinnosti státu hradit výdaje se rozlišují tzv. **mandatorní výdaje a quasi-mandatorní výdaje**. Naproti nim stojí tzv. **nemandatorní výdaje**, tedy ostatní výdaje. Největší podíl na celkových výdajích státu tvoří mandatorní výdaje, tj. výdaje, které je stát povinen ze zákona platit, představující 50-60 % celkových výdajů státního rozpočtu.

MANDATORNÍ VÝDAJE

— Ministerstvo financí dlouhodobě sleduje vybrané výdaje státu, které je stát povinen zajišťovat dle zákona (např. dávky důchodového pojištění, nemocenského pojištění, sociální dávky, platby státu do zdravotního pojištění, podpory v nezaměstnanosti, výdaje na dluhovou službu, výdaje na volby aj.) nebo jsou dány jinými právními normami či smluvními závazky (odvody a příspěvky do rozpočtu EU a mezinárodních organizací, státní záruky, dotace na obnovitelné zdroje aj.). Tyto výdaje představují cca 1195,4 mld. Kč v rámci rozpočtu na rok 2023 (meziroční nárůst o 120,1 mld. Kč oproti skutečnosti roku 2022, z toho nárůst představovaly zvýšené důchody kvůli zvýšené inflaci o 83,3 mld. Kč, dále platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění o 12,4 mld. Kč, zvýšené výdaje na dluhovou službu představovaly 20,3 mld. Kč a meziroční zvýšení výdajů na odvody do rozpočtu EU o 7,7 mld. Kč), tj. 53,8 % celkových výdajů státního rozpočtu.

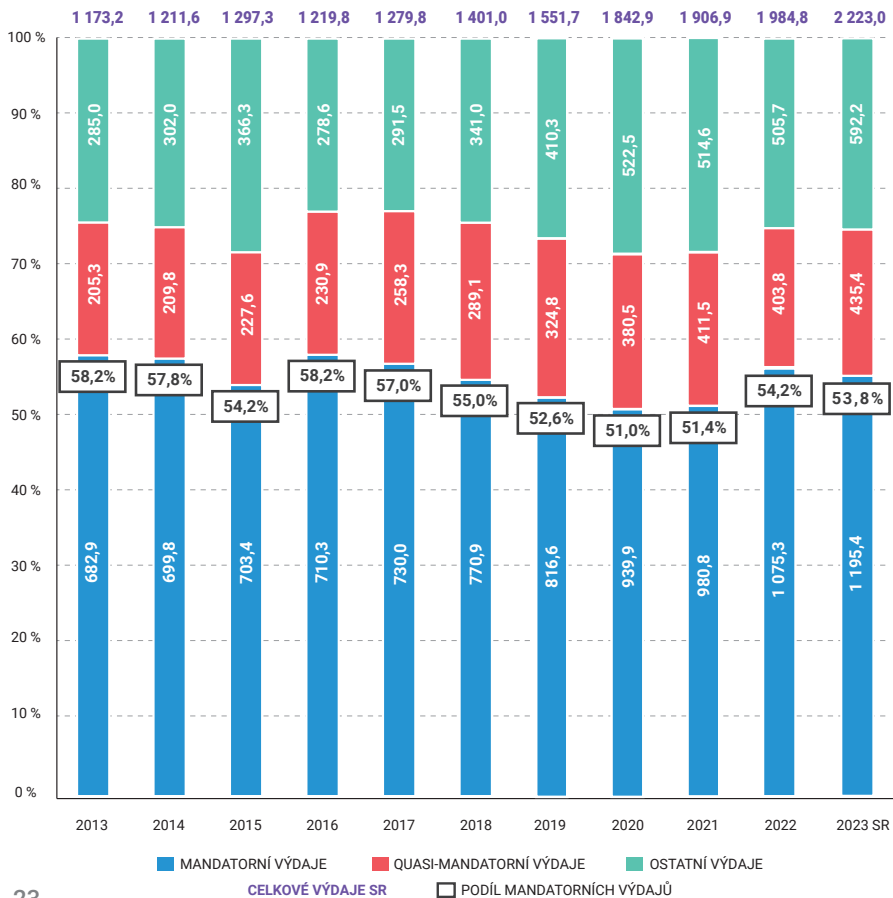
QUASI-MANDATORNÍ VÝDAJE

— Ministerstvo financí také dlouhodobě sleduje výdaje, které nejsou přímo stanoveny zákonem, ale jsou rovněž považovány za nezbytné, neboť jejich cílem je zajistit chod státu. Patří sem platy státních zaměstnanců, pracovníků organizačních složek státu a příspěvkových organizací, výdaje na obranu aj. Tyto výdaje představují v rámci státního rozpočtu na rok 2023 částku 435,4 mld. Kč, tj. 19,6 % celkových výdajů státního rozpočtu.

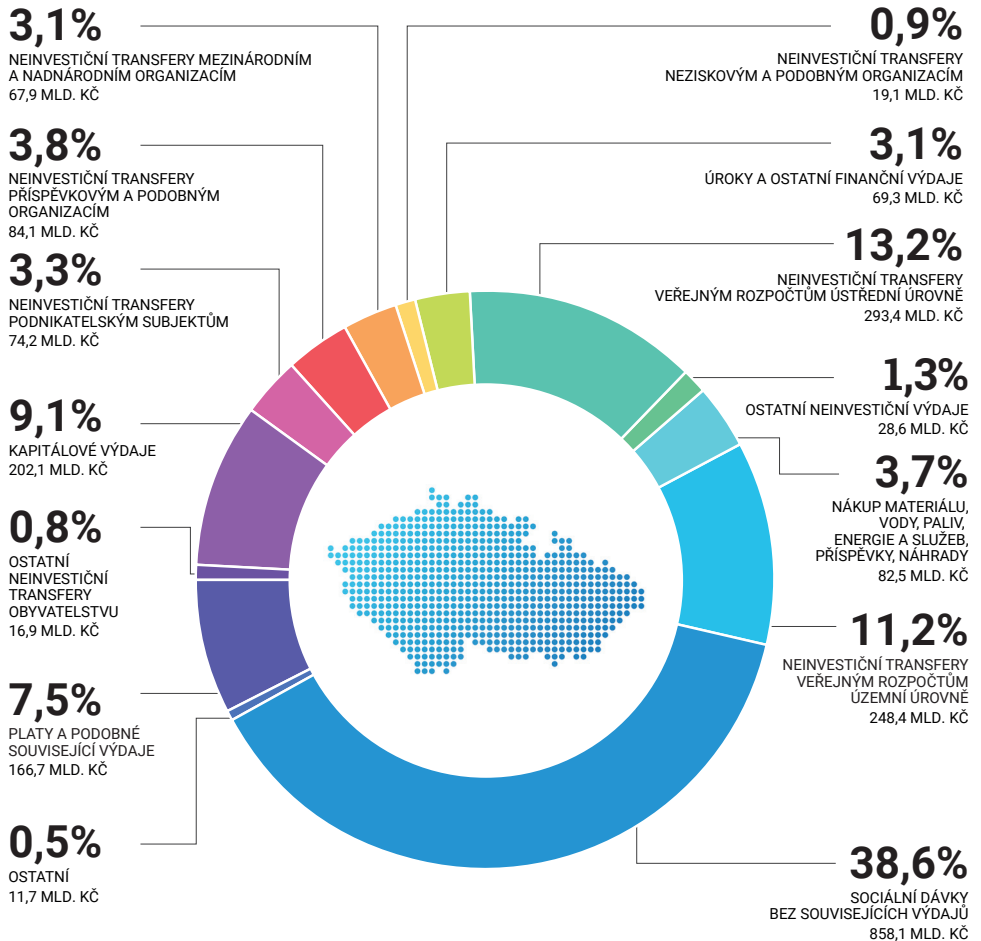
NEMANDATORNÍ VÝDAJE

— Ostatní výdaje, které nespádají do kategorie povinných výdajů ze zákona a dalších právních předpisů, čímž umožňují vládě reagovat na hospodářský vývoj a směřovat jimi rozvoj společnosti a ekonomiky (dopravní infrastrukturu, školství, sport apod.) Tyto výdaje v rámci rozpočtu 2023 představují 592,2 mld. Kč, což je 26,6 % celkových výdajů státního rozpočtu.

VÝVOJ A PODÍL CELKOVÝCH, MANDATORNÍCH A NEMANDATORNÍCH VÝDAJŮ V LETECH 2013—2023 V MLD. KČ

STRUKTURA VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU PODLE DRUHŮ V ROCE 2023 V MLD. KČ A % NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH SR

CELKEM: 2 223,0 MLD. KČ

Podle druhového členění představují největší výdaje státního rozpočtu 2023 sociální výdaje a výdaje na služby zaměstnanosti, tvořící 38,6 % celkových výdajů státního rozpočtu, v celkovém objemu 858,1 mld. Kč tj. meziroční navýšení oproti rozpočtu roku 2022 o 83,0 mld. Kč.

Největší výdajovou položkou v roce 2023 stejně jako v ostatních letech představují výdaje na důchody ve výši 671,7 mld. Kč bez souvisejících výdajů na jejich správu, což je zvýšení o 83,3 mld. Kč oproti skutečnosti 2022 a o 141 mld. Kč oproti skutečnosti roku 2021 (vyplácí je kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany a Ministerstvo spravedlnosti). Výdaje na důchody je obecně nutné dlouhodobě částečně pokrývat z jiných zdrojů než jen z příjmů z důchodového pojištění, protože jejich výše nedokáže pokrýt výdaje na důchody a správní výdaje důchodové služby. V roce 2022 skončil rozdíl příjmů z pojistného na důchodové pojištění (vč. dobrovolného poj.) a výdajů na dávky důchodového pojištění včetně výdajů na jejich správu záporný, ve výši -21,5 mld. Kč. Pro rok 2023 se počítá opětovně se záporným rozdílem příjmů z pojistného na důchodové pojištění a výdajů na dávky důchodového pojištění v rekordní výši cca -62,5 mld. Kč.

V letech 2022 a 2023 dochází k mimořádným valorizacím penzí z důvodu zákonného valorizačního schématu navázaného na inflaci. V roce 2022 tak došlo ke třem valorizacím a v roce 2023 se očekávají další dvě valorizace penzí, kdy se od konce roku 2021 průměrná penze zvýšila o cca 4055 Kč měsíčně. V roce 2023 tak průměrný důchod po započtení tzv. výchovného činí 19 500 Kč, což je 44,9 % průměrné hrubé mzdy v ekonomice (průměrná mzda v ekonomice činí 43 412 Kč).

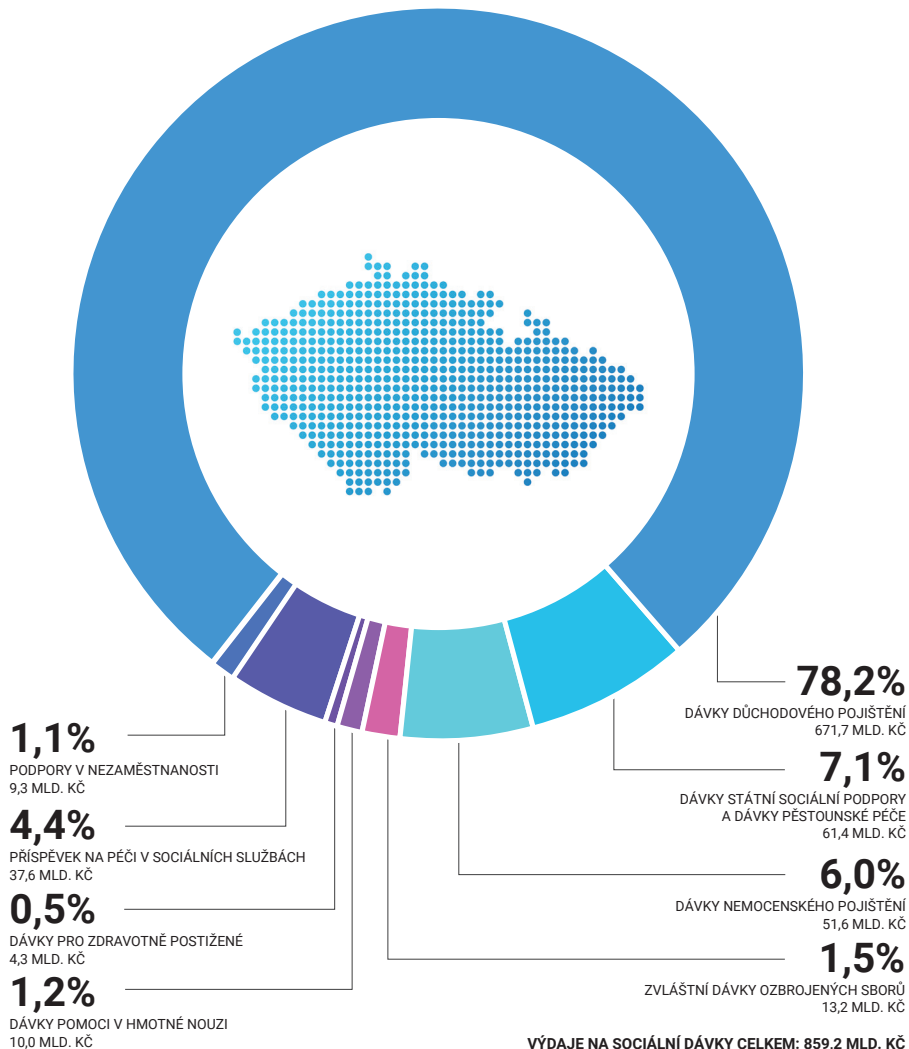
Průměrný starobní důchod v roce 2022 činil 17 146 Kč, tj. došlo ke zvýšení v průměru o 805 Kč, dále došlo k dodatečným valorizacím o 1017 Kč a dále o 700 Kč z důvodu vyšší inflace, přičemž výdaje na valorizaci v roce 2022 činily 55,6 mld. Kč. Výdaje na valorizaci penzí k 1. 1. 2023 zatím činí 29,2 mld. Kč. V absolutním vyjádření výdaje na důchody (bez výdajů na správu) rostou meziročně oproti schválenému rozpočtu na rok 2022 o 83,1 mld. Kč.

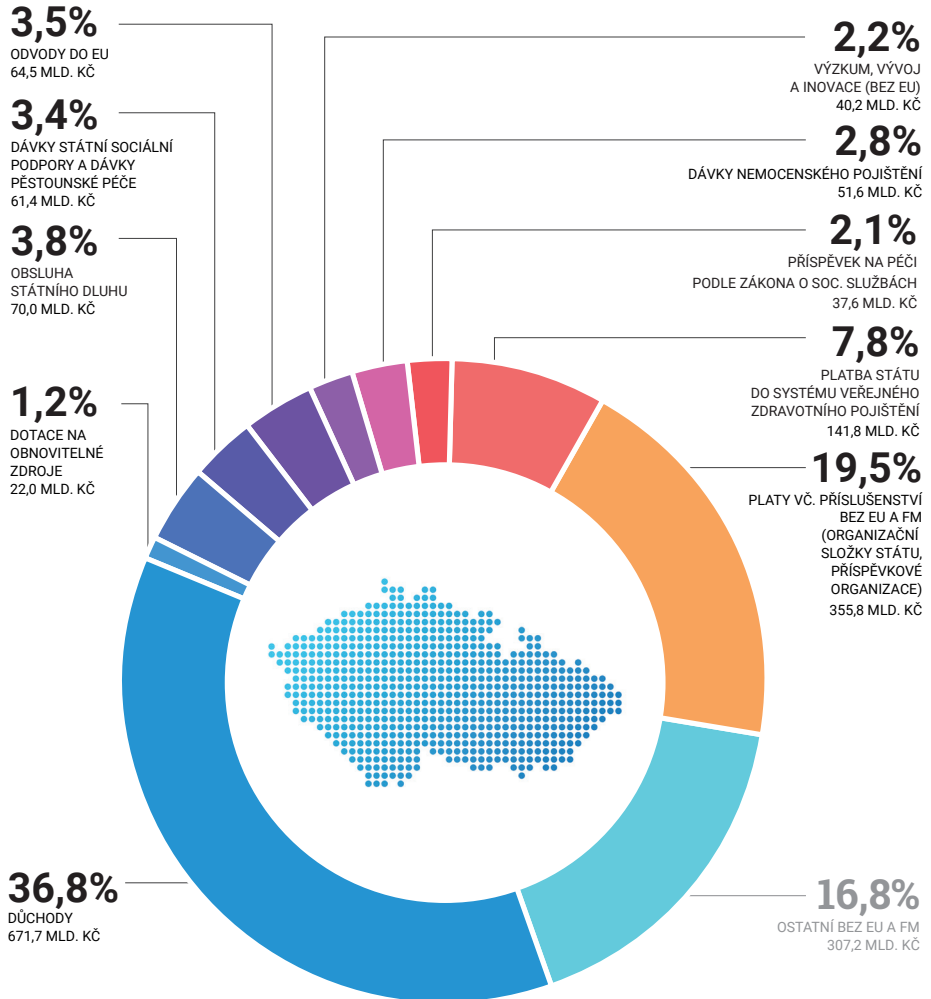
Tempo růstu výdajů na důchody je ovlivněno růstem příjmů, z nichž jsou důchody vyměřovány, mění se mezigenerační strukturou důchodců a předpokládaným nárůstem počtu důchodců a očekávanou změnou indexů spotřebitelských cen nebo životních nákladů domácností důchodců (IŽDN). Od 1. 1. 2018 je využíváno novelizované valorizační schéma, kdy se používá 100 % růstu úhrnného indexu spotřebitelských cen (CPI) nebo 100 % růstu indexu životních nákladů důchodců (IŽND). Vybere se ten index, který bude vyšší. Pro rok 2022 se použily oba tyto indexy, dvakrát index CPI a jednou index IŽND. V roce 2023 se prozatím použil index IŽND.

VÝVOJ SALDA TZV. DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU V LETECH 2006—2023 V MLD. KČ

TOP 10 VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2023 BEZ EU A FM V MLD. KČ A % NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH STÁTNÍHO ROZPOČTU

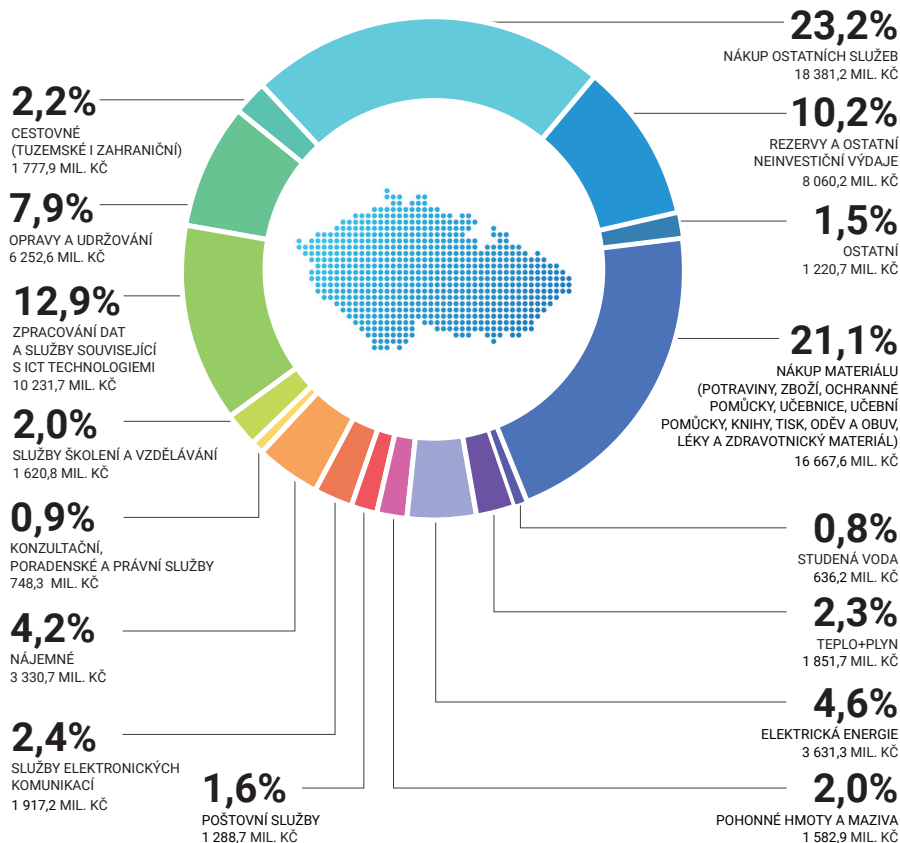
CELKOVÉ VÝDAJE VČ. EU A FM: 2 223,0 MLD. KČ

TOP 10 VÝDAJŮ BEZ EU A FM A BEZ ÚČETNÍ OPERACE SZIF: 1 516,5 MLD. KČ

TOP 10 VÝDAJŮ PŘEDSTAVUJE 83,2% CELKOVÝCH VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU BEZ EU A FM A SZIF.

Ministerstvo financí sleduje tzv. užší běžné výdaje jednotlivých organizačních složek státu (bez kapitol Všeobecná pokladní správa, Operace státních finančních aktiv a Státní dluh). Užší běžné výdaje jsou tvořeny nutnými provozními výdaji - například nákupy materiálu, paliv, energie, pitné vody, služeb, ICT služeb, nájemného, cestovného a dalších běžných výdajů.

UŽŠÍ BĚŽNÉ VÝDAJE ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK STÁTU (OSS)

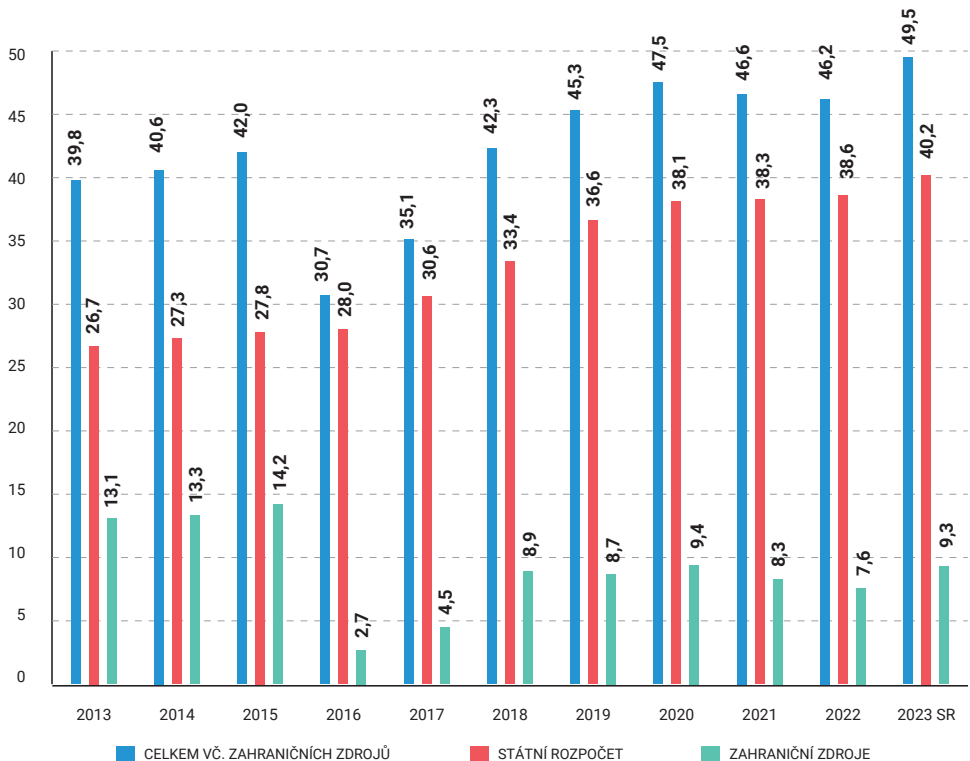

CELKEM UŽŠÍ/PROVOZNÍ BĚŽNÉ VÝDAJE ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK STÁTU: 79,2 MLD. Kč (3,6% CELKOVÝCH VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU)

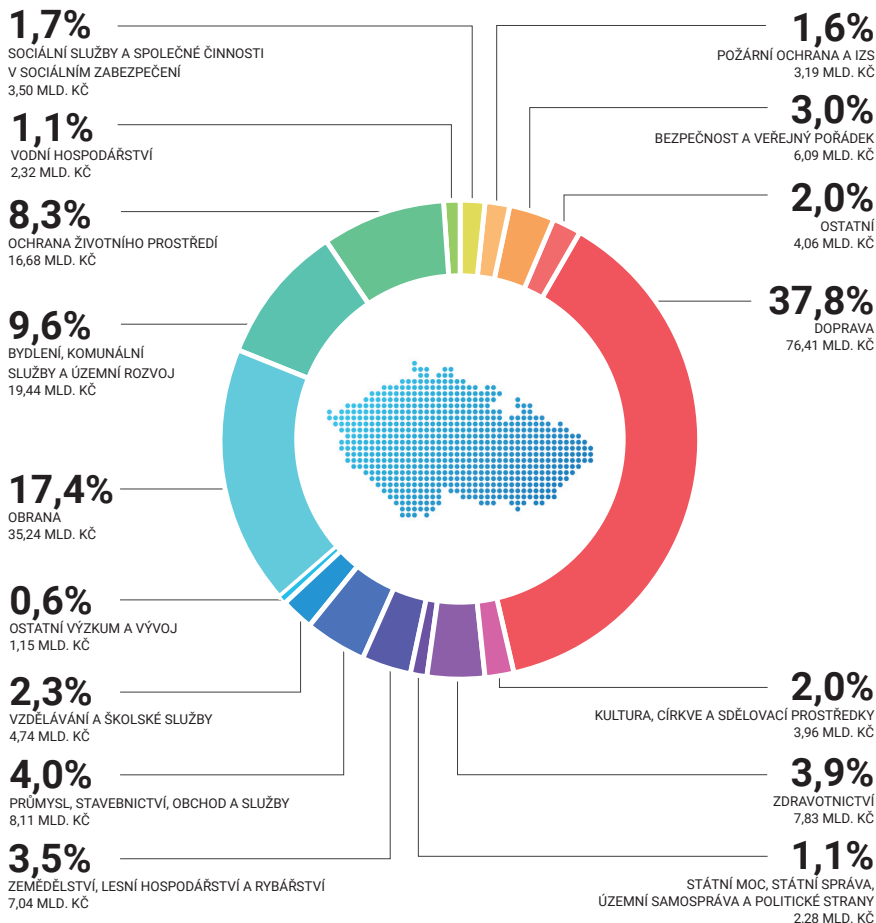
Vláda pokračuje v trendu zvyšování výdajů na výzkum, vývoj a inovace (zasahujících do celkem 15 rozpočtových kapitol), kdy v roce 2023 dochází k pokračování trendu navyšování rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace o 1,2 mld. Kč oproti rozpočtu roku 2022 na celkovou výši 49,5 mld. Kč (vč. zahraničních zdrojů, podíl na HDP činí 0,67 %). Národní zdroje jsou rozpočtovány ve výši 40,2 mld. Kč, což představuje nárůst oproti rozpočtu 2022 o 1,1 mld. Kč. Jedná se o dosud nejvyšší objem rozpočtovaných národních prostředků na oblast výzkumu.

VÝVOJ VÝDAJŮ NA PODPORU VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ V MLD.

K zajištění dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumných institucí je v kapitolách poskytovatelů podpory v rámci institucionální podpory vyčleněno celkem 22,4 mld. Kč (meziroční nárůst o 0,6 mld. Kč) a na účelovou podporu je vyčleněno 17,8 mld. Kč národních zdrojů (meziroční nárůst o 0,5 mld. Kč).

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU 2023 VČ. EU A FM V MLD. KČ

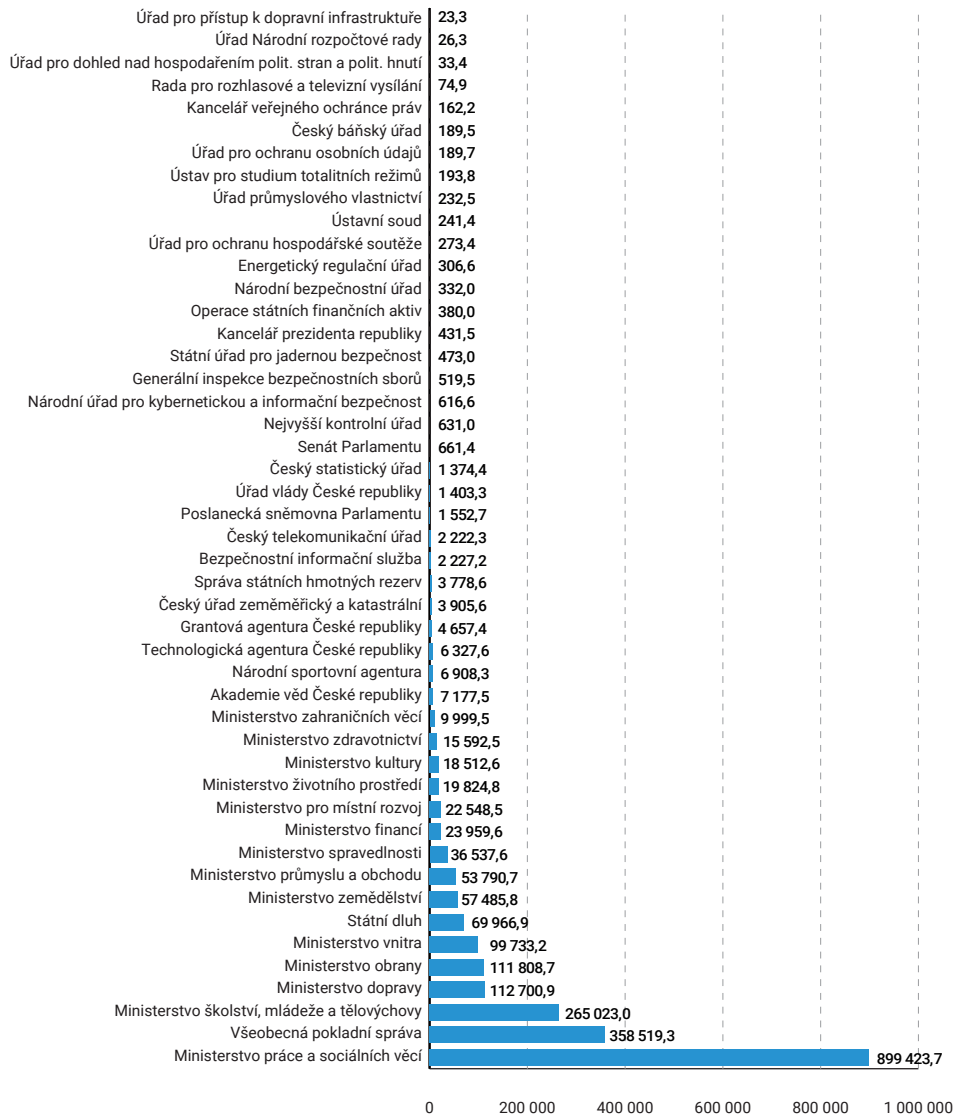
CELKEM 202,06 MLD. KČ

(Z TOHO KRYTÉ PŘÍJMY Z EU A FM ÚČETNÍ OPERACÍ SZIF 75,7 MLD. KČ)

MEZIROČNÍ NÁRŮST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ OPROTÍ SKUTEČNOSTI ROKU 2022 O 16,1 MLD. KČ.

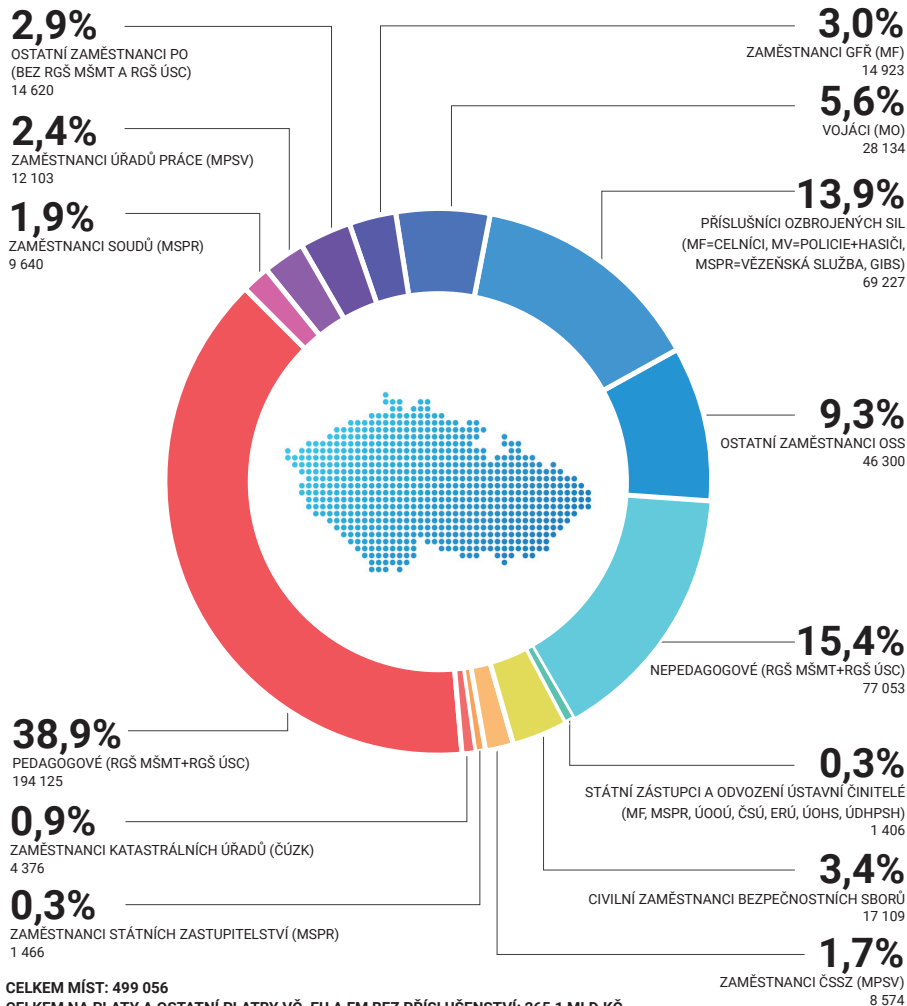

CELKOVÉ VÝDAJE VŠECH KAPITOL NA ROK 2023 V MIL. KČ

STRUKTURA ZAMĚSTNANCŮ V ROCE 2023

(organizačních složek státu a příspěvkových organizací)

CELKEM MÍST: 499 056

CELKEM NA PLATY A OSTATNÍ PLATBY VČ. EU A FM BEZ PŘÍSLUŠENSTVÍ: 265,1 MLD. KČ

CELKOVÝ PRŮMĚRNÝ PLAT ČINÍ V ROCE 2023: 42 403 KČ

CO VŠE LZE POŘÍDIT ZA 1 MILIARDU KČ

422 Kč ročně

NAVÝŠENÍ PRŮMĚRNÉHO STAROBNÍHO DŮCHODU O 35,02 KČ MĚSÍČNĚ, T.J. O 422,4 KČ ROČNĚ PŘI POČTU STAROBNÍCH DŮCHODCŮ 2 367 185. PRŮMĚRNÁ VÝŠE STAROBNÍHO DŮCHODU K 1.1.2023 ČINÍ VČ. TZV. VÝCHOVNÉHO 19 500 KČ.

5 151 Kč ročně

NAVÝŠENÍ PLATŮ PEDAGOGŮ V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ ZŘIZOVANÉM MŠMT A ÚSC O 429,3 KČ MĚSÍČNĚ, T.J. O 5 151 KČ ROČNĚ. STAV 2023: CELKEM 194 125 PEDAGOGŮ V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ S PRŮMĚRNÝM PLATEM 47 201 KČ, T.J. NÁRŮST OPROTI ROKU 2022 V PRŮMĚRU O 1 566 KČ.

3,3 km dálnice

3,3 KM DÁLNIČE PŘI 1 KM DÁLNIČE NA NENÁROČNÉM TERÉNU ZA CCA 300 MIL. KČ.

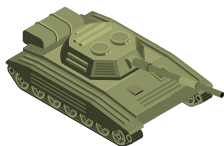
2 500 aut

2 500 AUT STANDARDNÍCH OSOBNÍCH VOZŮ V HODNOTĚ 400 000 KČ.

235 dnů

235 DNŮ FUNGOVÁNÍ POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, KDYŽ CELKOVÉ ROČNÍ VÝDAJE PSP ČR PRO ROK 2022 JSOU VE VÝŠI 1,55 MLD. KČ.

3 tanky

3 TANKY PŘI PRŮMĚRNÉ CENĚ CCA 333 MIL. KČ.

2,1 vrtulníky

2,1 VRTULNÍKY AIRBUS HELICOPTERS H145M PŘI PRŮMĚRNÉ CENĚ 480 MIL. KČ ZA KUS.

36 529,7 let

36 529,7 LET KAŽDODENNÍ KONZUMACE 1 CAPPUCCINA V KAVÁRNĚ PŘI PRŮMĚRNÉ CENĚ 75 KČ.

20 000 zájezdů

20 000 RODINNÝCH DOVOLENÝCH PŘI PRŮMĚRNÉ CENĚ 50 000 KČ.

33 333 televizí

33 333 KUSŮ TV NEBO NOTEBOOKŮ PŘI PRŮMĚRNÉ CENĚ 30 000 KČ.

DLUH VEŘEJNÝCH FINANČÍ VS. STÁTNÍ DLUH

Hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2022 bylo velkou mírou ovlivněno vývojem bezpečnostní a geopolitické situace v Evropě. Současně byly veřejné finance zatíženy opatřeními, která během pandemie výrazně a trvale snížila daňovou zátěž. Deficitní hospodaření vládních institucí se promítlo do výše dluhu, který podle aktuálního odhadu vzrostl v roce 2022 o 2,6 % na 44,6 % HDP.

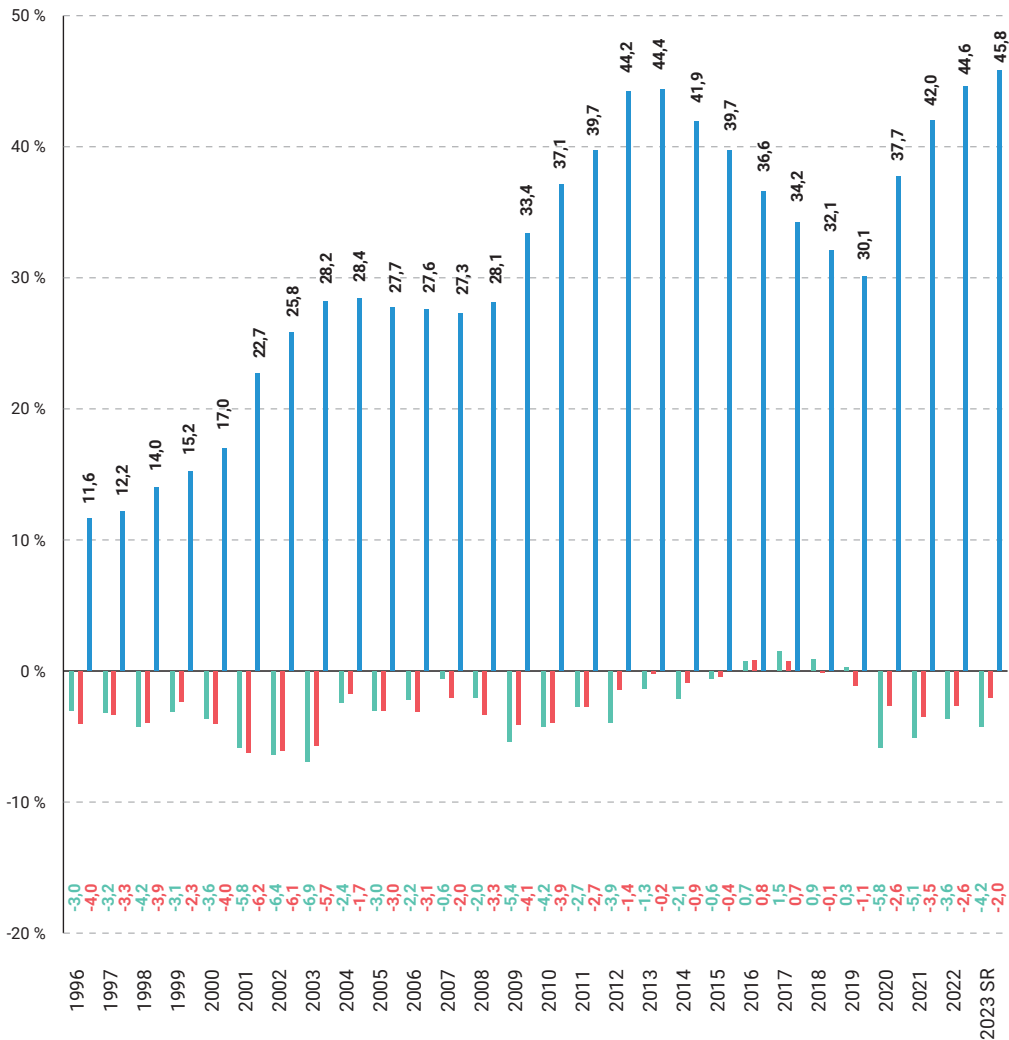
Veřejné finance České republiky byly v minulém roce sedmé nejméně zadlužené v EU, jejich zadlužení je v roce 2023 odhadováno na 45,8 % HDP. Největší podíl na zadlužení veřejných financí má státní dluh, který v roce 2022 činil 42,7 % HDP, pro aktuální rok se odhaduje 43,7 % HDP. Místní rozpočty (obce, kraje a jimi zřizované organizace) se v poslední době podílí na veřejném dluhu okolo 1,3 % HDP. Saldo sektoru veřejných institucí bylo v roce 2022 na úrovni -3,6 % HDP a pro rok 2023 odhadujeme úroveň -4,2 % HDP.

Pandemie, přijatá protiepidemická opatření a jejich doprovodné efekty měly vliv na hospodaření státního rozpočtu a tím i na celkové zvýšení potřeby financování v roce 2020 a 2021. Došlo k nárůstu státního dluhu o 825,5 mld. Kč z 1 640,2 mld. Kč (jeho výše ke konci roku 2019) na 2 465,7 mld. Kč (jeho výše ke konci roku 2021) vzhledem ke zvýšené emisní činnosti v průběhu těchto let.

V relativním vyjádření vůči HDP došlo k nárůstu z 28,3 % v roce 2019 na 40,4 % koncem roku 2021, tedy o 12,0 %. Rok 2022 znamenal navýšení státního dluhu na úroveň 2 894,8 mld. Kč, tj. 42,7 % v poměru k HDP. Pro rok 2023 se počítá s navýšením státního zadlužení ve výši 3 191,3 mld. Kč, tj. 43,7 % HDP.

Rozdíl hrubých výdajů na obsluhu státního dluhu a příjmů tvoří **čisté výdaje na obsluhu státního dluhu**, které v roce 2022 činily 49,7 mld. Kč (což odpovídá meziročnímu nárůstu oproti skutečnosti roku 2021 o 17,7 %, resp. 7,5 mld. Kč). Do vyšších výdajů se promítla hodnota státního dluhu, která v posledních letech významně vzrostla kvůli

VÝVOJ DLUHU A SALDA SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ V % HDP A VÝVOJ STRUKTURÁLNÍHO SALDA V % HDP

■ SALDO SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ

■ STRUKTURÁLNÍ SALDO

■ DLUH SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ

covidu, energetické krizi, konfliktu na Ukrajině, a dále kvůli růstu úrokových sazeb ČNB ovlivňující výši výnosů státních dluhopisů, kdy je základní dvoutýdenní repo sazba na úrovni 7 %.

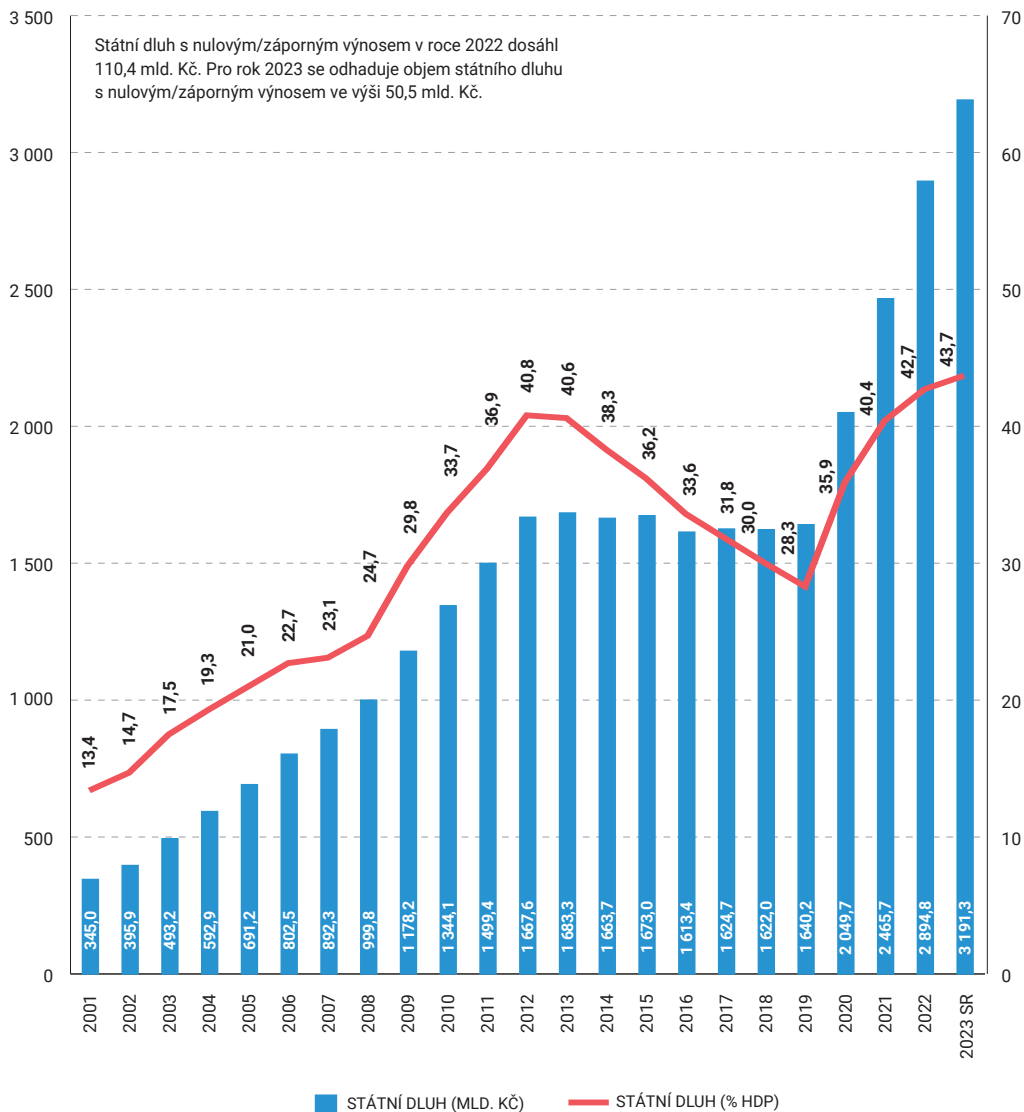
Navzdory růstu státního dluhu zejména v předchozích třech letech a ekonomické, zdravotní a energetické krizi, všechny významné ratingové agentury s mezinárodní působností ponechaly České republice i v roce 2022 nejvyšší celkové ratingové hodnocení ze všech zemí střední a východní Evropy. To se již několik let pohybuje také nad průměrným ratingovým hodnocením členských zemí eurozóny.

Celkové výdaje kapitoly Státní dluh pro rok 2023 jsou schváleny ve výši 70,0 mld. Kč.

Výdaje na obsluhu státního dluhu v rámci kapitoly Státní dluh, tj. výdaje na dluhovou službu se budou v letech 2023 až 2025 odvíjet zejména od vývoje na finančních trzích včetně měnově-politické situace, energetické situaci, vývoje hospodaření státního rozpočtu a případném dalším zapojování disponibilních peněžních prostředků klientů státní pokladny do krytí potřeby financování.

Celkové výdaje na obsluhu státního dluhu v roce 2023 zahrnují téměř výhradně úrokové výdaje (téměř 99 %), zbytek tvoří poplatky. Nákladovost státního dluhu (průměrný úrok) v roce 2022 činila 1,9 %. Průměrná doba do splatnosti státního dluhu byla na konci roku 2022 na úrovni 6,2 let. V případě ukazatelů průměrné doby do splatnosti po zohlednění peněžních prostředků z krátkodobých rezervních operací na peněžním trhu, resp. při započítání celkových disponibilních likvidních prostředků souhrnných účtů státní pokladny oproti nejbližším splátkám státního dluhu, činily tyto hodnoty 6,5 roku, resp. 7,4 roku, což potvrzuje pokračování stabilní refinanční a likviditní pozice státu.

VÝVOJ STÁTNÍHO DLUHU V LETECH 2001-2023 V MLD. KČ

FINANČNÍ VZTAHY ČR K ROZPOČTU EU

ČR OD SVÉHO VSTUPU DO EU DO 31. 12. 2022 ODVEDLA **809,8** MLD. KČ.

ČR OD SVÉHO VSTUPU DO EU DO 31. 12. 2022 ZÍSKALA **1 821,9** MLD. KČ.

KLADNÉ SALDO ČR OD VSTUPU DO EU JE TAK K 31. 12. 2022 **1 012,1** MLD. KČ.

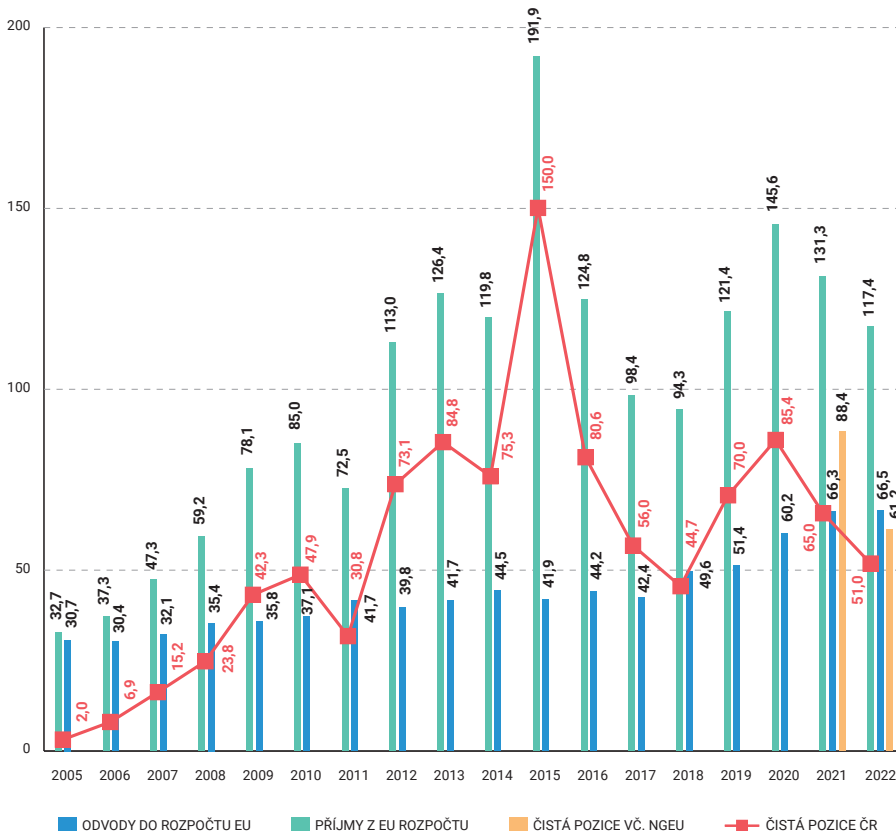
Česká republika se od svého vstupu do Evropské unie (květen 2004) jako člen EU podílí na financování rozpočtu EU a zároveň je i příjemcem přerozdělovaných finančních prostředků z rozpočtu EU. Zejména příjmy z fondů politiky soudržnosti, společné zemědělské politiky, unijních programů či fondů azylové a migrační politiky umožňují v ČR financovat projekty v oblasti budování infrastruktury, ochrany životního prostředí, výzkumu, vzdělávání, zaměstnanosti a dalších aktuálních společenských témat, které by se jinak nemohly kvůli omezeným národním veřejným zdrojům realizovat, nebo by jejich rozsah byl zúžený.

Rozpočet EU je financován tzv. vlastními zdroji, které jsou tvořeny tzv. tradičními vlastními zdroji (cla uvalená na dovozy do EU ze třetích zemí), zdrojem založeným na dani z přidané hodnoty (DPH), zdrojem založeným na množství nerecyklovaných plastových obalových odpadů a zdrojem založeným na hrubém národním důchodu (HND), který tvoří největší příjmovou položku pokrývající cca 65-75 % příjmů. Od roku 2021 je rozpočet EU doplněn o dočasný **Nástroj EU na podporu oživení (Next Generation EU - NGEU)** financovaný z výpůjček na finančních trzích, který poskytuje prostředky zejména na Národní plány obnovy jednotlivých členských států. Česká republika z tohoto nástroje obdržela 23,5 mld. Kč v roce 2021 a 10,3 mld. Kč v roce 2022.

Česká republika je od svého vstupu do EU stále tzv. čistým příjemcem, tzn., že získává ze souhrnného rozpočtu EU více prostředků, než do něj odvádí. Čistá pozice ČR ve vztahu k rozpočtu EU je tak **kladná**. V průběhu roku 2022 obdržela Česká republika z rozpočtu EU celkem 117,4 mld. Kč (tj. cca 4,78 mld. €) a celkem do rozpočtu odvedla 66,5 mld. Kč (tj. cca 2,71 mld. €).

Z toho vyplývá, že za celý rok 2022 Česká republika získala o téměř 51 mld. Kč více (tj. čistá pozice), než do rozpočtu EU zaplatila. Při započtení příjmů z nástroje NGEU je v roce 2022 celková čistá pozice ČR 61,2 mld. Kč, celkové příjmy činí 1,86 bil. Kč a celkové kladné saldo za dobu členství ČR v EU 1,05 bil. Kč. Za pozitivní čistou pozici ČR k evropskému rozpočtu stojí zejména příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a příjmy ze Společné zemědělské politiky EU. Dlouhodobý postupný nárůst odvodů ČR reflektuje jak rostoucí objem rozpočtu EU, tak i posilování ekonomické vyspělosti ČR v rámci EU.

VÝVOJ PŘÍJMŮ Z ROZPOČTU EU A ODVODŮ DO ROZPOČTU EU V LETECH 2005—2022 V MLD. Kč

FINANČNÍ VZTAHY STÁTNÍHO ROZPOČTU K ROZPOČTUM KRAJŮ A OBCÍ V ROCE 2023

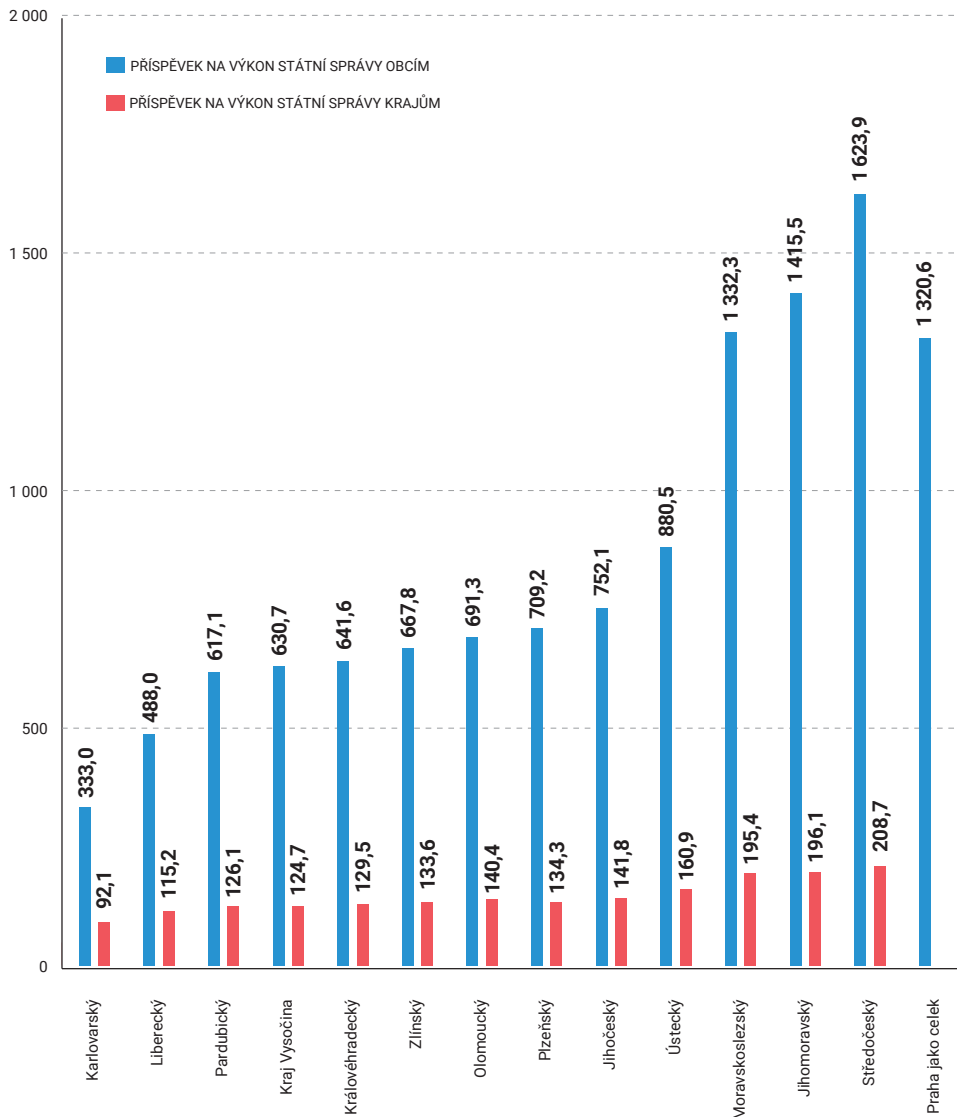
Stát poskytuje obcím a krajům příspěvek na výkon státní správy, tj. na výkon přenesené působnosti. Tento příspěvek slouží k částečné úhradě výkonu povinností, které na ně stát přenesl (např.: vydávání stavebních povolení, výdej občanských průkazů apod.).

- Příspěvek na výkon státní správy pro obce (bez Prahy) v roce 2023 činí 10,8 mld. Kč.
- Příspěvek na výkon státní správy pro hl. m. Prahu v roce 2023 činí 1,3 mld. Kč.
- Příspěvek na výkon státní správy pro kraje (bez Prahy) v roce 2023 činí 1,9 mld. Kč.

Obcím a hl. m. Praze byl pro rok 2021 navýšen příspěvek na výkon státní správy v průměru o 5 %. Celkový objem příspěvku dle jednotlivých působností obcí nebyl pro rok 2022 valorizován. Pro rok 2022 byl příspěvek krajům valorizován o 5 %. Celkový objem příspěvku na výkon státní správy pro obce byl pro rok 2023 valorizován o 5 %. Celkový objem příspěvku pro kraje byl pro rok 2023 valorizován o 8,9 %.

Od roku 2021 také došlo změnou zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, která především v souvislosti se zrušením tzv. "superhrubé mzdy" navýšila podíly obcí a krajů u sdílených daní ve prospěch krajů u DPH z 8,92 % na 9,78 % a ve prospěch obcí u DPH z 23,58 % na 25,84 %. V roce 2021 taktéž došlo k výplatě mimořádného příspěvku obcím a krajům ve výši 4,3 mld. Kč, který obdržely v návaznosti na výplatu kompenzačního bonusu v souladu se zákonem č. 95/2021 Sb. (v roce 2020 byl mimořádný jednorázový příspěvek v objemu 13,4 mld. Kč). Navzdory pandemii obce vykázaly přebytek hospodaření ve výši 33,3 mld. Kč. Přebytek hospodaření v roce 2022 byl ve výši 25,3 mld. Kč. Pro rok 2023 se taktéž odhaduje přebytek hospodaření ve výši 19,9 mld. Kč, který se bude odvíjet od výběru daní a od přijatých transferů (zejména ze státního rozpočtu) a dále od využívání nespotřebovaných prostředků.

PŘÍSPĚVEK NA VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY OBCÍM A KRAJŮM NA ROK 2023 V MIL. KČ

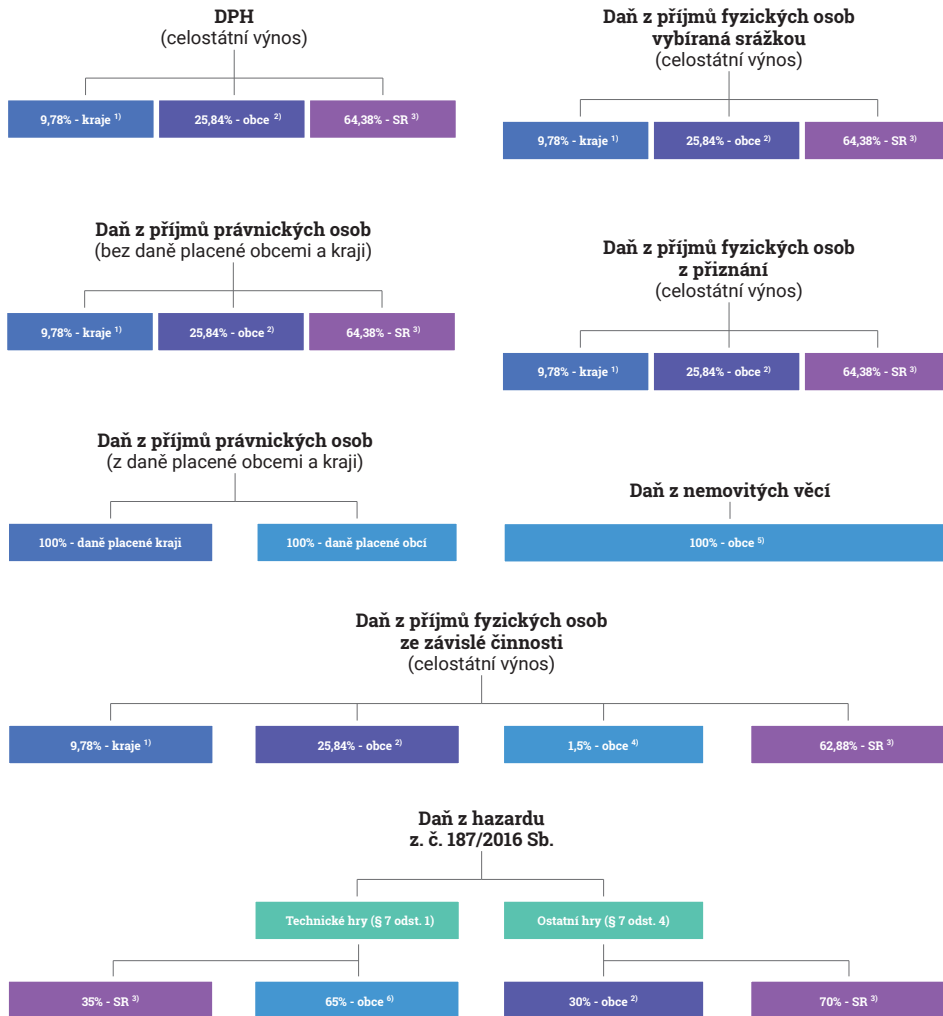
ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ (RUD)

— Rozpočtové určení daní představuje soubor zákonem stanovených pravidel (zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, v platném znění), která vymezují komu příslušná vybraná daň nebo její část plyne. Jinými slovy, rozpočtové určení daní představuje klíč, na základě kterého se přerozděluje inkaso z vybraných daní mezi příslušné příjemce (obce, kraj, stát). Rozlišují se daně výlučné a sdílené podle toho, zda vybraná daň, resp. její podíl náleží jen jednomu subjektu (např. daň z nemovitých věcí přísluší obcím, v níž se daná nemovitost nachází) nebo si ji poměrově sdílejí i ostatní subjekty (tj. stát, kraje, obce). V širším pojetí mezi daňové příjmy můžeme zařadit i různé druhy poplatků (např. správní a místní, poplatky za znečišťování životního prostředí apod.). Ty mohou být rovněž výlučné a sdílené.

VYSVĚTLIVKY:

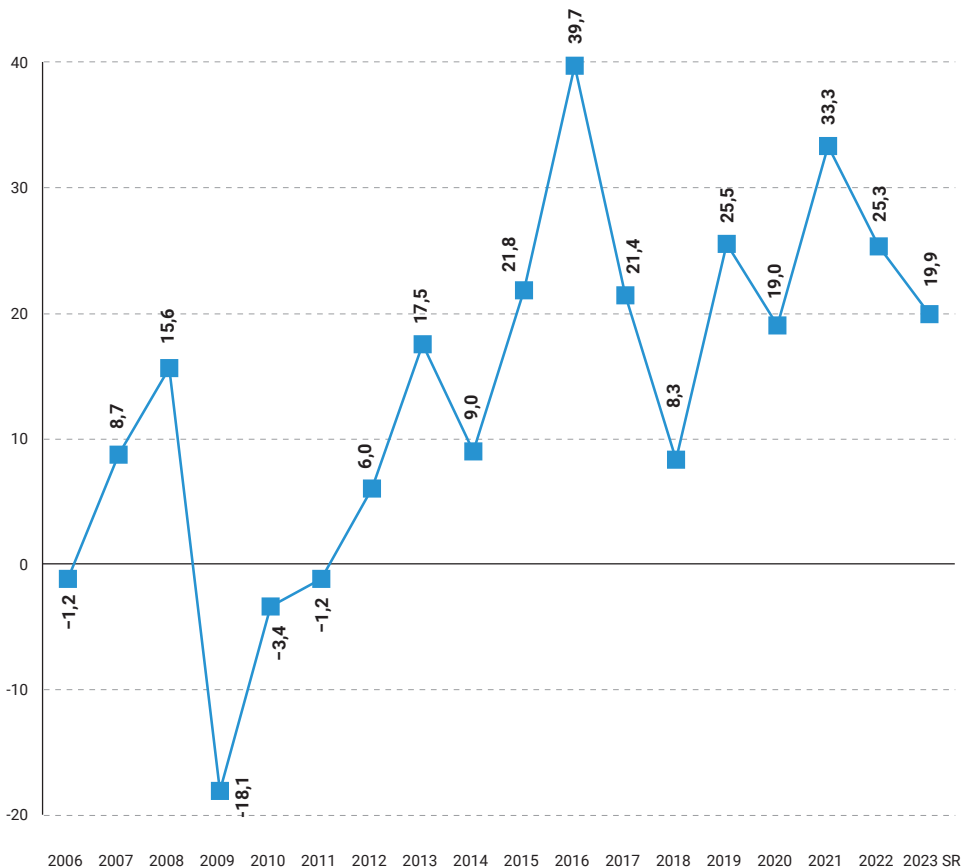
- 1) Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.
- 2) Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě: 1. výměry katastrálních území obce (3%); 2. počtu dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřízovanou obcí (9%); 3. prostého počtu obyvatel v obci (10%); 4. násobků postupných přechodů (78%).
- 3) Příjmy státního rozpočtu.
- 4) Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v dané obci.
- 5) Výnos daně z nemovitých věcí; příjemcem je obec, na jejímž území se nemovitost nachází.
- 6) Procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na části celostátního hrubého výnosu daně podle odstavce 1 písm. b) zákona plynoucího ve zdaňovacím období, se určí v závislosti na poměru: a) součtu herních pozic jednotlivých povolených koncových zařízení uvedených v povolení k umístění herního prostoru, které jsou povoleny na území dané obce k prvnímu dni bezprostředně předcházejícího zdaňovacího období, k b) celkovému součtu herních pozic jednotlivých povolených koncových zařízení uvedených v povolení k umístění herního prostoru, které jsou povoleny k prvnímu dni bezprostředně předcházejícího zdaňovacího období.

SCHEMA ROZDĚLENÍ ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ (BEZ SFDI, POPLATKŮ A POKUT)

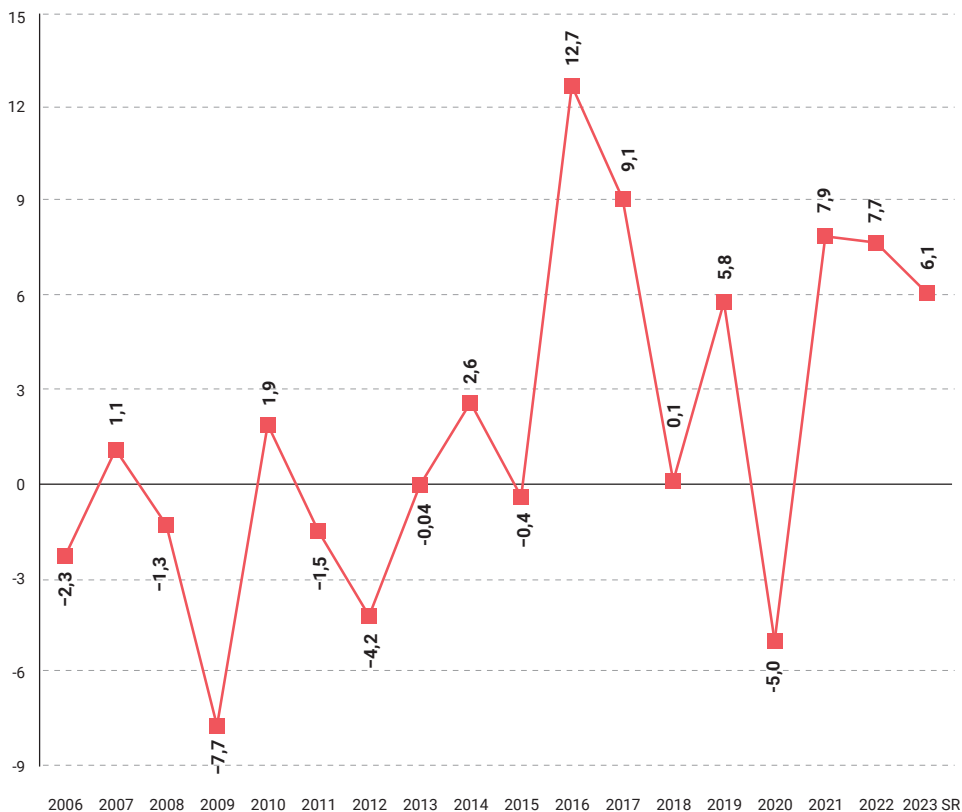
SALDO OBCENÍCH ROZPOČTŮ VČ. HL. M. PRAHY V LETECH 2006—2023 V MLD. KČ

Struktura příjmů a výdajů obcí je z dlouhodobého hlediska stabilní. V roce 2021 obce včetně hl. m. Prahy zakončily své hospodaření přebytkem ve výši 33,3 mld. Kč. V roce 2022 činí přebytek 25,3 mld. Kč a v roce 2023 se očekává přebytek ve výši 19,9 mld. Kč. Obce hospodaří s přebytkovým rozpočtem již od roku 2012.

SALDO KRAJSKÝCH ROZPOČTŮ VYJMA HL. M. PRAHY V LETECH 2006—2023 V MLD. KČ

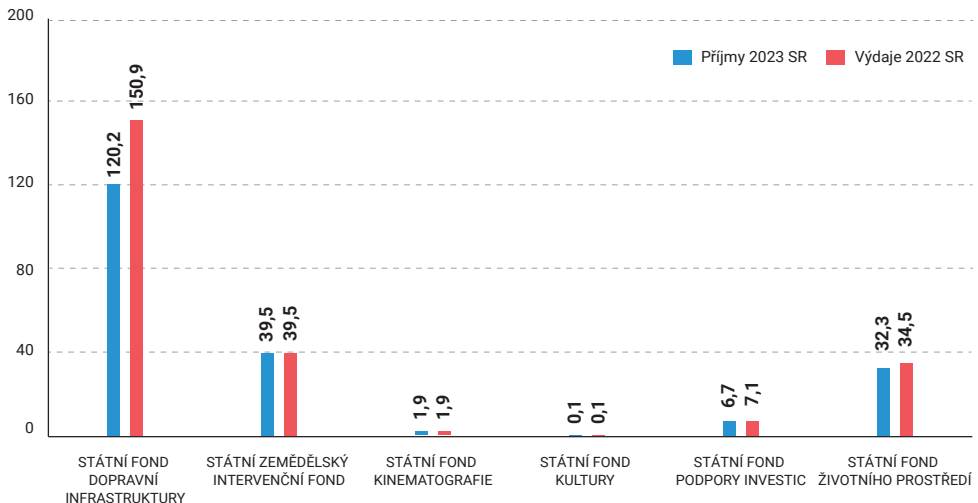
V roce 2021 kraje zakončily své hospodaření přebytkem ve výši 7,9 mld. Kč, v roce 2022 byl dosažen přebytek hospodaření krajů ve výši 7,7 mld. Kč. Pro rok 2023 je odhadován přebytek hospodaření ve výši 6,1 mld. Kč.

STÁTNÍ ROZPOČET A STÁTNÍ FONDY V ROCE 2023

Státní fondy jsou samostatnými právníckými osobami zřizovanými podle příslušných zákonů. Státní fond dopravní infrastruktury (příjmy ze spotřební daně z minerálních olejů, silniční daň, časový poplatek za užívání dálnic a silnic, mýtné a přijaté transfery ze státního rozpočtu) očekává pro rok 2023 příjmy i výdaje ve výši 120,2 mld. Kč (resp. 150,9 mld. Kč po zohlednění předpokládaných dalších příjmů), přičemž dominují dotace v celkové výši 92,4 mld. Kč. Daňové příjmy jsou rozpočtovány ve výši 27,8 mld. Kč. Výnos z mýtného má činit 14,0 mld. Kč. Fond má i v roce 2023 zejména realizovat výstavbu nových komunikací, modernizaci, opravy a údržbu silnic, dálnic, drah a vodních cest. V roce 2023 se předpokládá otevření 58,5 km silnic a dálnic (15,4 km nových dálnic a 43,1 km nových silnic I. třídy) a připraveno k zahájení má být dalších 122,6 km silnic a dálnic (105,3 km nových dálnic a 17,3 km nových silnic I. třídy). Ostatní fondy jsou číselně zobrazeny v grafu níže.

PŘÍJMY A VÝDAJE STÁTNÍCH FONDŮ V ROCE 2023 V MLD. KČ

STÁTNÍ ROZPOČET A SYSTÉM VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ V ROCE 2023

Systém veřejného zdravotního pojištění zajišťuje nyní v České republice 7 zdravotních pojišťoven pro celkem 10,9 mil. pojištěnců. Největší podíl má Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR (v 2022 57 % všech pojištěnců, odhad pro rok 2023 činí taktéž 57 %) s přibližným počtem 6,2 mil. pojištěnců v obou letech.

— V roce 2022 skončil systém veřejného zdravotního pojištění v přebytku ve výši 5,0 mld. Kč.

Příjmy rozpočtů zdravotních pojišťoven tvoří zejména výběr povinného veřejného zdravotního pojištění, z něhož jsou hrazeny zdravotní služby včetně doplatků na léky. Ze státního rozpočtu jsou zdravotní pojišťovny dotovány **platbami za tzv. státní pojištěnce**, tedy za osoby, za které pojistné hradí stát (děti, studenti, osoby na mateřské či rodičovské dovolené, uchazeči o zaměstnání, důchodci apod.).

Celkově je na platbu státu do systému veřejného zdravotního pojištění rozpočtováno pro rok 2023 141,8 mld. Kč (tj. nárůst oproti skutečnosti předcovidové úrovni roku 2019 o 69,9 mld. Kč, meziročně pak o 12,4 mld. Kč více).

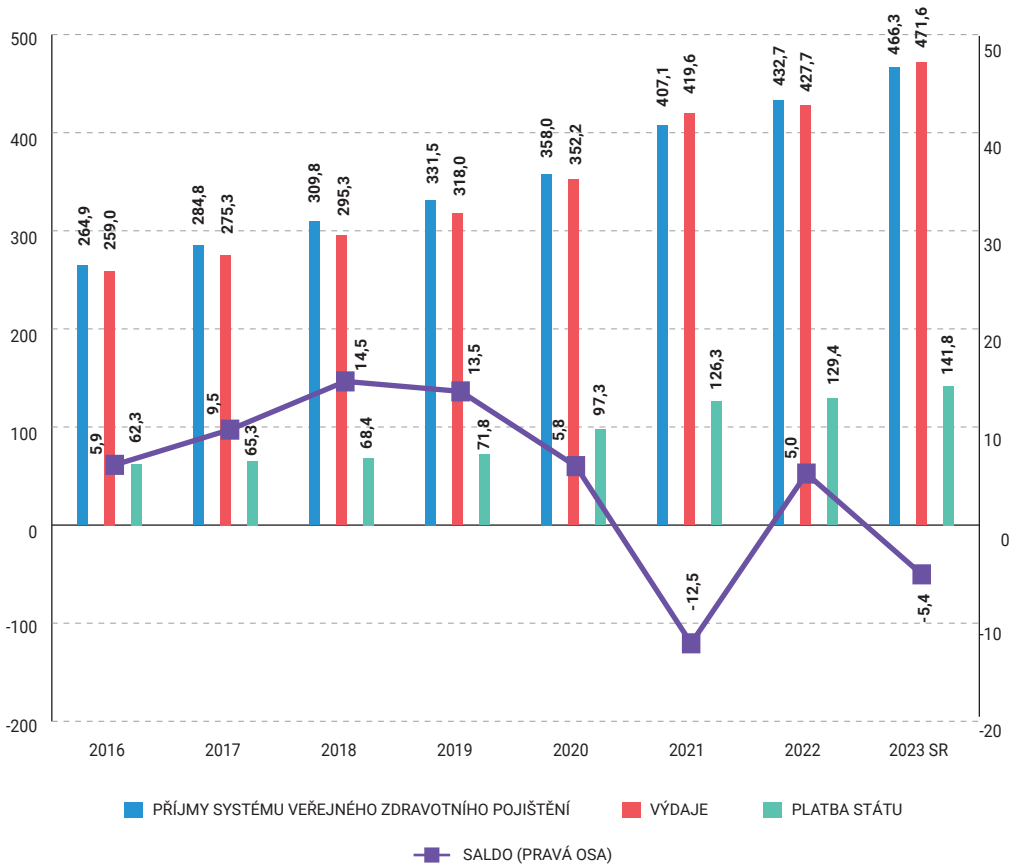
— **Celkové příjmy** systému veřejného zdravotního pojištění jsou v roce 2023 odhadovány v objemu 466,3 mld. Kč (nárůst oproti skutečnosti 2022 o 33,6 mld. Kč).

— **Celkové výdaje** systému veřejného zdravotního pojištění jsou v roce 2023 odhadovány ve výši 471,6 mld. Kč (nárůst oproti skutečnosti 2022 o 43,9 mld. Kč). Výdaje směřují především na úhradu zdravotní péče, většina meziročního nárůstu souvisí s úhradou centrových léků, akutní lůžkové péče, nových terapií/technologií, zajištění místní a časové dostupnosti a zvýšení kvality poskytovaných zdravotních služeb.

— V roce 2023 se očekává schodkové hospodaření v rámci celého systému veřejného zdravotního pojištění ve výši -5,4 mld. Kč.

PŘÍJMY A VÝDAJE SYSTÉMU VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ V MLD. KČ

MAKROEKONOMICKÁ VÝCHODISKA PRO ROK 2023

Základním východiskem pro sestavení státního rozpočtu na rok 2023 byla Makroekonomická predikce MF.

HLAVNÍ MAKROEKONOMICKÉ INDIKÁTORY

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
										predikce	predikce
Reálný hrubý domácí produkt	růst v % s.c.	2,3	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,2	1,1
Průměrná míra inflace	%	0,4	0,3	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	16,2	8,8
Zaměstnanost (VŠPS)	růst v %	0,8	1,4	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	-0,7	0,2
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	průměr v %	6,1	5,1	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,5	2,6
Objem mezd a platů (dom. koncept)	růst v % b.c.	3,9	5,0	5,7	9,2	9,6	7,8	0,1	5,8	9,8	7,9
HDP eurozóny	růst v % s.c.	1,4	1,9	1,8	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,2	3,0	1,2

Zdroj: MF ČR

V roce 2022 zasáhlo pandemií oslabenou světovou ekonomiku několik šoků. V první řadě šlo o hospodářské a finanční důsledky ruské agrese vůči Ukrajině, s ní související humanitární krizi a energetickou dostupnost. Vyšší než očekávaná inflace v hlavních západních ekonomikách vedla k utažení měnových podmínek. V neposlední řadě došlo v Číně uplatňováním přísných protiepidemických omezení k déletrvajícím uzávěrám významných ekonomických center. Čínská ekonomika tak ve 2. čtvrtletí prudce zvolnila, což se nepříznivě podepsalo na globální poptávce i nabídce.

Fiskální politika se řídí mantinely danými zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Ten definuje minimální tempo postupné konsolidace veřejných financí až do opětovného dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Pro rok 2023 byly výdajové rámce zpřísněny nad rámec minimálního fiskálního úsilí daného zákonem. Fiskální politika by měla být i s ohledem na značná negativní rizika nastavena jen mírně restriktivně, zároveň by však měla plnit pravidlo strukturální bilance. V případě měnové politiky očekáváme, že ve 2. polovině letošního roku dojde ještě ke zpřísnění měnových podmínek, kdy ČNB dále mírně zvýší dvoutýdenní repo sazbu, která by na této úrovni mohla setrvat až do poloviny

roku 2023. V té době by již inflační tlaky měly být slabší a míra inflace by se na horizontu měnové politiky měla nacházet v tolerančním pásmu okolo 2 % cíle. ČNB by proto mohla měnověpolitické úrokové sazby začít postupně snižovat.

Česká ekonomika podle prognózy projde na počátku roku 2023 mírnou recesí, která započala ve druhé polovině roku 2022. Důvodem je vysoký růst cen, se kterým se potýkají domácnosti a promítají je do reálné spotřeby, problémy v globálních dodavatelských řetězcích a nízký růst v ekonomikách našich zahraničně-obchodních partnerů. Míra inflace by v roce 2023 měla být stále výrazně nad inflačním cílem ČNB. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají ceny potravin, pohonných hmot, elektřiny, zemního plynu či imputovaného nájemného, ale i dalších kategorií zboží a služeb. Inflaci posilují i domácí poptávkové tlaky.

Na trhu práce se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků, který je patrný prakticky ve všech sektorech ekonomiky. Míra nezaměstnanosti by tak navzdory očekávané mělké recesi a slabé hospodářské dynamice neměla podstatně vzrůst. Napjatý trh práce bude tlačit na růst mezd, který však bude dočasně zaostávat za inflací. Průměrná reálná mzda by tak v tomto i příštím roce měla klesnout.

II. STÁTNÍ ROZPOČET V TEORII

Zákon o státním rozpočtu na příslušný rok je vždy tvořen paragrafovou částí, kde jsou stanoveny celkové příjmy, výdaje a saldo státního rozpočtu (blíže v A), dále obsahuje přílohy k zákonu (tvořící rozpočtovou dokumentaci), které podrobněji vysvětlují finanční vztahy u jednotlivých položek (obsah příloh blíže v B).

A. ZÁKON O STÁTNÍM ROZPOČTU

— Obsahem paragrafového znění je stanovení celkových příjmů, výdajů a schodku (v případě nerovnosti příjmů a výdajů) státního rozpočtu České republiky na příslušný rok včetně výčtu financujících položek, kterými bude schodek státního rozpočtu vypořádán (např. zvýšením stavu státních dluhopisů nebo změnou na účtech státních finančních aktiv).

— Dále finanční vztahy státního rozpočtu vůči rozpočtu EU, rozpočtu hl. m. Prahy, obcí a krajů, postup pro stanovení výše příspěvku na výkon státní správy obcím a hl. městu Praze, pojistná kapacita a výše dotace ze státního rozpočtu na doplnění pojistných fondů Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s. (EGAP) a také Seznam dotací v roce 2023 poskytovaných z vyjmenovaných kapitol státního rozpočtu s označením jejich příjemců a uvedením jejich výše, které nepodléhají režimu podle zvláštního právního předpisu.

— Dále je uveden výčet příloh (B) a zmocnění pro ministra financí k provedení vyjmenovaných finančních operací během rozpočtového roku a stanovení účinnosti zákona.

B. PŘÍLOHY K ZÁKONU O STÁTNÍM ROZPOČTU

- Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu (příloha č. 1)
- Celkový přehled příjmů státního rozpočtu podle kapitol (příloha č. 2)
- Celkový přehled výdajů státního rozpočtu podle kapitol (příloha č. 3)
- Ukazatele státního rozpočtu pro jednotlivé kapitoly (příloha č. 4)
- Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů, s výjimkou hlavního města Prahy, včetně uvedení výše celkových příspěvků (příloha č. 5)
- Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých

krajích s výjimkou hlavního města Prahy vč. uvedení celkové výše příspěvku na výkon státní správy (příloha č. 6)

— Finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtu hlavního města Prahy včetně uvedení celkové výše příspěvků (příloha č. 7)

— Postup pro stanovení výše příspěvku na výkon státní správy jednotlivým obcím a hlavnímu městu Praze (příloha č. 8)

— Seznam dotací v roce 2023 poskytovaných z vyjmenovaných kapitol státního rozpočtu s označením jejich příjemců a uvedením jejich výše, které nepodléhají režimu podle zvláštního právního předpisu (příloha č. 9)

Přípravu a schvalování státního rozpočtu, jakož i jeho implementaci legislativně upravuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

ROZPOČTOVÝ CYKLUS A JEHO FÁZE

Rozpočtový cyklus časově vymezuje období od zahájení přípravy rozpočtu až po závěrečné vyhodnocení výsledků hospodaření za příslušný rozpočtový rok. V rámci stanovených závazných termínů pro přípravu i vyhodnocení výsledků hospodaření představuje toto období více než 2 roky.

ROZPOČTOVÝ CYKLUS LZE ROZFÁZOVAT DO 4 ČÁSTÍ:

* Definitivní ukončení a uzavření rozpočtového cyklu je dáno projednáním Státního závěrečného účtu za příslušný rok v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Název: Státní rozpočet 2023 v kostce
kapesní příručka Ministerstva financí ČR

Autor: Ministerstvo financí - Sekce Veřejné rozpočty

Design: Ministerstvo financí - Odbor Vnější vztahy a komunikace

Vydavatel: Ministerstvo financí, Letenská 15, Praha 1

Tisk: Ministerstvo financí

Vydání: první

Počet stran: 58

Rok vydání: 2023

Neprodejné

© Ministerstvo financí

ISBN 978-80-7586-058-3 (print)

ISBN 978-80-7586-059-0 (online)

Kontakt:

Ministerstvo financí

E-mail: informace@mfcz.cz, podatelna@mfcz.cz

Tel: +420 257 041 111

Tato publikace byla připravena na základě dat dostupných k 8.3.2023.

Elektronická verze publikace je k dispozici pro stažení na:

www.mfcz.cz/rozpocet-v-kostce

**Ministerstvo financí
České republiky**